

ҚАНДАСТАРҒА ҚАЗАҚ ТІЛІНЕН ТЕСТ ТАПСЫРУҒА
БІРНЕШЕ РЕТ МҮМКІНДІК БЕРІЛМЕК

2

ОТБАСЫ БЕРІК БОЛСА,
ҚОҒАМ ДА БЕКЕМ

3

№35 (775). 18 қыркүйек, 2026 жыл

Өзгені сынағанша, өзінді түзет!

ҚЫЗМЕТ

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ АПТАЛЫҚ ГАЗЕТ

www.kyzmet-gazeti.kz

Газет 2009 жылдың 19 маусымынан шыға бастады

Елжас ОМАРХАНОВ,
кәсіпкер,
«Игілік» қоғамдық
қорының құрылтайшысы:

«ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ ЖАСАУ АДАМИ ҰСТАНЫМҒА АЙНАЛУ КЕРЕК»

Қайырымдылық – қолдағы барды бөлісу ғана емес, қоғамға жанашырлық танытып, өзгеге қол ұшын созуды азаматтық парыз деп түсіну. Осы ұстанымды өмірлік қағидасына айналдырып, кәсіпкерлікті қоғамдық қызметпен ұштастырып жүрген жандардың бірі – Ордабасы ауданының тұрғыны Елжас Омарханов. Ол «Игілік» қоғамдық қоры арқылы тек қайырымдылық шараларын ғана емес, білім, спорт және әлеуметтік бағыттағы түрлі жобаларды да жүзеге асырып келеді. Жастарды кітап оқуға, білімге, спортқа және рухани құндылықтарға баулитын жұмыстарды бар жан-тәнімен атқарып жүрген бұл азамат бүгінде талай толымды істерді тындырып жүр.

Біз Елжас мырзамен сұхбаттасып, оның кәсіпке келу жолы, қайырымдылыққа бет бұруына себеп болған жағдайлар, «Игілік» қоғамдық қорының атқарып жатқан жұмыстары туралы сұрап, бірқатар сауалдарымызға жауап алдық. Сонымен қатар, қоғамдағы ізгілік пен жанашырлықтың маңызы, шынайы патриотизм жайында да сүбелі әңгіме өрбіттік.

ҚОРДЫҢ ЖҰМЫСЫ ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚТАН БАСТАЛДЫ

– Елжас мырза, кәсіпке қалай келдіңіз?

– Менің негізгі мамандығым – денешынықтыру және спорт саласы. Шынымды айтайын бұл мамандық бойынша жұмыс істеген жоқпын, бірден жеке кәсіпке кеттім. Ауылға келген соң «Ауданда не жоқ, қай саланы дамытқан дұрыс?» деп ойланып жүрдім.

Бір күні ауыл балаларының басын қосып, футбол жарысын ұйымдастырмақ болдым. Қалтамда көк тиын ақшам жоқ. Ақша жинап, 5000 теңгеге жеңімпаз командаға беретін кубок сатып алдым. Ол кубок әлі күнге дейін сақтаулы. Кубоктың астына жазатын қазіргідей бедерлеу, яғни «гравировка» деген нәрсе жоқ. Оның орнына сурет жабыстырайын деп шештім де, ауылда сурет шығаратын бір ғана жер бар еді, сонда бардым. Күнде барып жүріп, үш күн де-

генде әрең шығардым әлгі суретті. Қай уақытта барсаң да толған адам. Ол жерде суретті телефоннан шығарғаннан гөрі түсіргені қымбатырақ шығады екен. Маған қарап жатқан бір жан жоқ, келген адамдарды фотоға түсіріп, суреттерін шығарып беріп жатыр. Содан маған: «Мына жұмысты бір адам істеп үлгере алмай жатыр. Осы кәсіпті қолға алып көрсем қалай болады екен?» – деген ой келді. Солай 2009 жылы осы жұмысты бастап кеттім. Міне, содан бері 17 жыл өтіпті, осы салада келе жатырмыз. Бізде тек қана сурет емес, кең көлемдегі, үлкен форматтағы суреттер, ішкі жарнама, сыртқы жарнама, баннерлер, стендтер, кабинетті безендіретін көрнекіліктер, медальдар, маралаттау заттары – бәрі жасалады. Бүгінде Ордабасы ауданының 70 пайыз сұранысын біз қамтамасыз етіп отырмыз деп айта аламын, қалған 30 пайызын бізден үйреніп шыққан жігіттер толықтырып отыр.

(Жалғасы 4-бетте).

ТЕКСЕРУ БАСТАЛДЫ: ТҰРҒЫН ҮЙ КЕЗЕГІНЕН КІМДЕР ШЫҒАРЫЛАДЫ?

Қазақстанда тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтарды тексеру жұмыстары басталады. Тексеру нәтижесінде тұрғын үйге мұқтаждық критерийлеріне сәйкес келмейтін азаматтар кезектен шығарылуы мүмкін. Бұл туралы «Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары Матай Жансұлтан мәлімдеді, деп хабарлайды BAQ.KZ тілшісі.

Оның айтуынша, тұрғын үй бөлу жүйесінде ашықтықты, объективтілікті және рәсімдердің бірыңғай тәртіппен жүргізілуін қамтамасыз етуге басымдық беріліп отыр. Осы мақсатта банк пайдаланатын ақпараттық жүйелер мемлекеттік ақпараттық жүйелермен интеграцияланып жатыр.

Сонымен қатар тұрғын үйді бөлуге арналған цифрлық платформа енгізілген. Жүйе адам факторын барынша азайтуға бағытталған.

– Бізде тұрғын үй бөлу жүйесі «No Human» қағидаты бойынша құрылған. Тұрғын үй алған азаматтардың тізімі жарияланады. Сондай-ақ кезекте кімнің қай орында тұрғанын да ашық көруге болады. Бұл ақпараттың барлығы жария кеңістікте қолжетімді, – деді «Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары Матай Жансұлтан. Оның сөзінше, тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтарды тексеру жұмыстары енді ғана басталып жатыр. Қазіргі таңда тұрғын үй кезегінде шамамен бір миллионға жуық азамат бар.

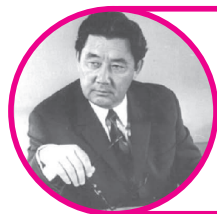
– Бүгінде бізде шамамен бір миллион адам бар. Оның 642 мыңы бұрынғы кезектен өтті, тағы 330 мыңға жуық азамат жаңа заң аясында жаңадан кезекке тұрды. Енді олардың барлығын тексереміз. Заңға тиісті өзгерістер енгізілді. Инвентаризация қорытындысында қазіргі талаптарға, яғни тұрғын үйге мұқтаждық критерийлеріне сәйкес келмейтін азаматтар кезектен шығарылады, – деді Матай Жансұлтан. Ол бұл жұмыстың басты мақсаты мемлекеттік қолдауды шынымен баспанаға мұқтаж азаматтарға бағыттау екенін атап өтті.

– Мемлекет тұрғын үймен қамтамасыз ету мәселесінде ең алдымен нақты қолдауға мұқтаж азаматтарға көмектесуі керек. Сондықтан кезектегі азаматтардың талаптарға сәйкестігін тексеру – негізгі міндеттердің бірі, – деді банк өкілі.

Матай Жансұлтанның айтуынша, тұрғын үй кезегін түгендеу мемлекеттік ақпараттық жүйелердегі деректер негізінде жүргізіледі. Бұл тұрғын үй бөлу кезінде адам факторын азайтып, кезектің ашықтығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Осылайша, жаңа жүйе аясында тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтардың мәртебесі қайта қаралып, белгіленген талаптарға сәйкес келмейтіндер кезектен алынады. Ал тұрғын үй алғандар мен кезекте тұрғандардың тізімі ашық цифрлық платформада қолжетімді болады.

«ҚЫЗМЕТ» ГАЗЕТІНЕ ЖАЗЫЛУ ЖҮРІП ЖАТЫР. ИНДЕКС: 64295

ТІРІ КЕЗІНДЕ-АҚ АТЫ АҢЫЗҒА
АЙНАЛҒАН АДАМ КІМ ДЕСЕҢІЗ...

7

ҚАНДАСТАРҒА ҚАЗАҚ ТІЛІНЕН ТЕСТ ТАПСЫРУҒА БІРНЕШЕ РЕТ МҮМКІНДІК БЕРІЛМЕК

Қазақстанда қандас мәртебесін немесе елде тұрақты тұруға ықтиярхат алғысы келетіндер көші-қон әлеуетін бағалау аясында мемлекеттік тілді білу деңгейін анықтайтын ҚАЗТЕСТ тапсырады. Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі тестілеудің қалай өтетінін, оған қалай дайындалуға болатынын және сынақтан өте алмаған жағдайда не істеу керектігін түсіндірді. Бұл туралы Stan.kz ақпарат агенттігі хабарлайды.

Ведомствоның мәліметінше, ҚАЗТЕСТ қазақ тілінің грамматикасын терең меңгергенін анықтайтын күрделі емтихан емес. Мұнда адамның күнделікті тұрмыста қазақ тілін қаншалықты түсініп, қолдана алатынына басымдық беріледі.

“ҚАЗТЕСТ қазақ тілін терең білуді талап ететін күрделі емтихан емес. Тапсырмалар ең алдымен күнделікті қарым-қатынасқа және Қазақстанда еркін бейімделуге қажетті мемлекеттік тілді іс жүзінде түсіну қабілетін бағалауға бағытталған. Сұрақтар адамның күнделікті өмірде кездесуі мүмкін жағдайларға негізделген”, – деп түсіндірді министрлік.

ҚАЗТЕСТ екі бағыттан тұрады: тыңдалым және оқылым. Қатысушыға барлығы 60 тапсырма беріледі. Оларды орындауға 1 сағат 10 минут уақыт қарастырылған. Тыңдалым бөлігінде адамның қазақ тіліндегі сөзді құлақпен қаншалықты түсінетіні бағаланса, оқылымда мәтіндегі ақпаратты қабылдау және түсіну қабілеті тексеріледі. Яғни тест тапсырушыдан күрделі тілдік ережелерді жатқа білу емес, қазақ тіліндегі күнделікті ақпаратты түсіне алу талап етіледі.

Тестілеу онлайн форматта өтеді және прокторинг жүйесі қолданылады. Сондықтан сынақ басталар алдында компьютер немесе басқа құрылғыдағы камера мен микрофонның дұрыс жұмыс істейтініне көз жеткізген жөн. Сондай-ақ интернет байланысының тұрақты болуы маңызды. Техникалық ақау тестілеуге кедергі келтірмеуі үшін барлық құрылғыны алдын ала тексеріп алу ұсынылады.

серіп алу ұсынылады.

ҚАЗТЕСТ форматын алдын ала көріп, дайындалғысы келетіндерге арнайы мүмкіндік қарастырылған. Азаматтар бейімдеу және интеграция орталықтарында тегін дайындала алады. Онда мамандар тесттің құрылымын түсіндіріп, кеңес береді және сынама тапсырмалармен жұмыс істеуге мүмкіндік жасайды. Министрлік өкілдерінің айтуынша, бұл адамның тест форматына алдын ала үйреніп, негізгі сынақты алаңдамай тапсыруына көмектеседі. Алғашқы талпыныс сәтсіз аяқталса, бұл ҚАЗТЕСТ-ті қайта тапсыруға болмайды деген сөз емес. Қажетті нәтиже жинай алмаған жағдайда тестті тағы екі рет тапсыру мүмкіндігі бар. Қайта тапсыруға соңғы тестілеуден кейінгі 30 күнтізбелік күн ішінде мүмкіндік беріледі. Осылайша үміткерге форматқа бейімделіп, білімін толықтырып, нәтижесін жақсартуға бірнеше мүмкіндік қарастырылған.

ҚАЗТЕСТ қорытындысы тест тапсырылғаннан кейін үш жұмыс күні ішінде беріледі. Министрлік ҚАЗТЕСТ қандас мәртебесін немесе Қазақстанда тұрақты тұруға ықтиярхат алудың жалғыз шарты емес екенін атап өтті. Ол – адамның көші-қон әлеуетін бағалау рәсімінің бір бөлігі. Тесттің негізгі мақсаты – үміткердің мемлекеттік тілді күнделікті өмірде қаншалықты түсінетінін және қазақ тілінде қарапайым қарым-қатынас жасауға қаншалықты дайын екенін анықтау. ҚАЗТЕСТ тапсыру тәртібі туралы толық мәліметті Testcenter.kz және migration.enbek.gov.kz ресми ресурстарынан алуға болады.

КӘСІП ИЕЛЕРІ КЛИЕНТ ПЕН ҚЫЗМЕТКЕРДІҢ СУРЕТІН РҰҚСАТСЫЗ ЖАРИЯЛАЙ АЛМАЙДЫ

25 тамыздан бастап адамның бейнесі дербес деректердің идентификаторы деп танылады. Яғни, клиенттің немесе қызметкердің суретін оның келісімінсіз жариялау жауапкершілікке әкелуі мүмкін. Бұл туралы Stan.kz ақпарат агенттігі “Информбюро” бағдарламасына сілтеме жасап хабарлайды.

Барлық қызметкер мен клиент әлеуметтік желідегі жарияланымдар үшін суретке немесе видеоға түсуге дайын емес. Тамыз айының соңында күшіне енген дербес деректерді қорғау туралы заңда енді бұл мәселеге қатысты нақты талаптар белгіленді.

Адамның суреті енді аты-жөні мен ЖСН-ы сияқты дербес деректерге жатады. Клиенттер мен қызметкерлердің суреттерін олардың келісімінсіз жариялау заң бұзушылық болып саналуы мүмкін. Бұл талаптар хат алмасуларға, телефон нөмірі көрсетілген пікірлерге және құжаттардың фотосуреттеріне де қатысты.

“Қызметкер ұжымдық аккаунтқа суретін жариялауға рұқсат берсе, бұл оның суретін сыртқы баннерге немесе таргеттелген жарнамаға орналастыруға келіскені дегенді білдірмейді. Өйткені мақсат басқа. Демек, бұл жағдайда келісім алынбаған болып есептеледі. Келісімнің де мерзімі бар және ол деректерді пайдалану мақсатына жетуге қажетті уақыттан аспауы тиіс. Қызметкер жұмыстан кеткен жағдайда материалдар алынып тасталуы керек. Немесе бұл талап келісімде жеке көрсетілуі қажет”, – дейді заңгер Александр Даниловский.

Егер адамның суреті оның рұқсатынсыз интернетте жарияланса, оны қайта жариялау да бастапқы жарияланым сияқты заң бұзушылық болып

саналады. SMM мамандары ұжымдық контент дайындау кезінде бұл мәселелерді алдын ала келісіп алады.

“Біз адамдарды ешқашан келісімінсіз түсірмейміз. Бұған дейін де солай болған. Тек келісімді қағаз жүзінде рәсімдемедік, адамдардың ауызша келісімі болды. Енді келісімшартқа әлеуметтік желілер мен таргеттелген жарнамаға қатысты тармақ енгіземіз”, – дейді SMM-маркетолог Дана Пеньковских.

Дербес деректерді заңсыз жинағаны және өңдегені үшін бизнеске салынатын айыппұл 260 мың теңгеден басталады. Құрылтай депутаты Екатерина Смышляеваның айтуынша, бұл заңда түбегейлі жаңа талаптар жоқ. Ең бастысы – енді дербес деректердің идентификаторлары нақты ажыратылған.

Жаңа талаптар дербес деректер операторларына да қатысты. Дербес деректермен жұмыс істейтін бизнес олардың өңделуін бастағаны және тоқтатқаны туралы уәкілетті органға хабарлауға міндетті. Сонымен қатар деректер Қазақстан аумағындағы серверлерде сақталуы тиіс.

МОБИЛЬДІ АУДАРЫМДАРҒА ЖАҢА ЛИМИТ ЕНГІЗІЛУІ МҮМКІН

Қазақстандағы банк аралық мобильді төлем жүйесіндегі бір операцияның лимитін екі есеге - 500 мың теңгеден бір миллион теңгеге дейін ұлғайту жоспарланып отыр. Жаңа ережелер қазан айында күшіне енуі мүмкін, деп хабарлайды Tengrinews.kz тілшісі. Бұл туралы үкіметте өткен брифинг кезінде Қазақстанның Ұлттық төлем корпорациясының басқарма төрағасы Бинұр Жәленов мәлімдеді.

Жәленовтің айтуынша, сөз 19 шілдеде іске қосылған және “бірыңғай QR” деп аталатын банк аралық мобильді төлем жүйесі туралы болып отыр. Ол тек QR-код арқылы төлем жасап қоймай, әртүрлі банктер арасында телефон нөмірі бойынша аударымдар жасауға мүмкіндік береді.

“Өзгерістер жобасы жария талқылауға шығарылды. Бір транзакция лимитін 500 мыңнан миллион теңгеге дейін арттыру ұсы-

нылады. Егер құжат қабылданса, жаңа ережелер қазан айына қарай іске қосылуы мүмкін”, - деді Жәленов.

Бұл ретте ұсынылып отырған бір миллион теңге лимиті дәл бір транзакцияға қатысты. Сондай-ақ банктер ішкі тәуекелдерді басқару жүйесіне байланысты аударымдарға өз шектеулерін қалдыра алады. Бұдан бөлек, пайдаланушылардың өздері де мобильді банк қосымшасында лимиттер орната алады.

ФИТНЕС-КЛУБ МАМАНДАРЫНА БІЛІКТІЛІК ТАЛАПТАРЫ ЕНГІЗІЛЕДІ

Туризм және спорт министрлігі “Фитнес-клубтардың қызметі” кәсіби стандартының жобасын әзірледі. Құжаттың мақсаты – саладағы қызметті жүйелеу, фитнес қызметтерінің сапасын арттыру және дене шынықтыру мен халықты сауықтыру саласында еңбек ететін мамандарды кәсіби даярлауға бірыңғай тәсіл қалыптастыру, деп жазады inbusiness.kz сайты.

Кәсіби стандартта фитнес индустриясындағы негізгі мамандықтарға қойылатын біліктілік талаптары айқындалған. Атап айтқанда, фитнес-нұсқаушы, фитнес-жаттықтырушы, топтық бағдарламалар жаттықтырушысы, шебер-жаттықтырушы, фитнес бағытының әдіскері және фитнес-орталық директоры сияқты мамандарға қойылатын талаптар қарастырылған. Әр мамандық бойынша еңбек функциялары, қажетті білімі, біліктілігі мен кәсіби дағдылары белгіленген. Бірыңғай талаптар мамандарды

даярлау, олардың кәсіби құзыретін дамыту және біліктілігін бағалау жүйесін қалыптастырады.

Жаңа стандарттың негізгі міндеттерінің бірі – фитнес-клуб келушілеріне көрсетілетін қызметтердің сапасы мен қауіпсіздігін арттыру. Дене белсенділігін арттырып, денсаулығын нығайту мақсатында спортпен айналысатын

азаматтар тиісті біліктілігі бар мамандардан кәсіби қолдау алуы қажет.

Құжат фитнес индустриясының қазіргі қажеттіліктері мен сала өкілдерінің практикалық тәжірибесі ескеріле отырып әзірленді. Оны әзірлеуге Қазақ ұлттық спорт университетінің, Invictus Academy және Champion Fitness School өкілдері қатысты.

Бұйрық жобасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметпен, “Атамекен” Ұлттық кәсіпкерлер палатасымен, “Еңбек ресурстарын дамыту орталығы” АҚ-мен және дене шынықтыру және спорт саласындағы кәсіби біліктілік жөніндегі салалық кеңеспен келісілді.

“Туризм және спорт министрлігі үшін фитнес индустриясын дамыту – ең алдымен, халыққа көрсетілетін қызметтердің сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету. Адам фитнес-клубқа келген кезде кәсіби қолдау алып, денсаулығын нығайтуға ықпал ететін қауіпсіз ортада жаттығуы керек. Мамандардың біліктілігіне қойылатын бірыңғай талаптар осындай кәсіби ортаны жүйелі түрде қалыптастырады”, – деп атап өтті ведомство.

ОТБАСЫ БЕРІК БОЛСА, ҚОҒАМ ДА БЕКЕМ

Адамның тұлға болып қалыптасуында отбасының ықпалы ерекше. Сыйластық пен сенімге құрылған қарым-қатынас, үлкенге құрмет, кішіге ізет, жауапкершілік пен өзара қолдау секілді қасиеттер ең алдымен отбасында бойға сіңеді. Сондықтан жанұяның беріктігіне жекелеген шаңырақтың ғана емес, тұтас қоғамның тұрақтылығы мен болашағына әсер ететін маңызды фактор деп қарауға болады.

Бүгінде отбасылық құндылықтарды сақтау мен дәріптеу еліміздегі қоғамдық жұмыстардың маңызды бағыттарының біріне айналып отыр. Отбасылық тәрбие мен ата-ана жауапкершілігін арттыруға бағытталған кездесулер мен түрлі әлеуметтік бастамалар ұйымдастырылып, жастар арасында отбасы институтының маңызын түсіндіруге көңіл бөлінуде. Мұндай жұмыстардың негізгі мақсаты – шаңырақтың қадірін арттырып қана қоймай, өзара сыйластыққа, жауапкершілікке және ұлттық тәрбиеге негізделген отбасылық органы қалыптастыру.

Иә, қарқынды өзгерістер мен ақпараттық мүмкіндіктер кеңейген қазіргі кезеңде дәстүрлі отбасылық құндылықтарды сақтау мәселесі бұрынғыдан да өзекті бола түсті. Ұлттық тәрбие мен адамгершілік қағидаларын дәріптеу, ата-ана мен бала арасындағы байланысты нығайту, отбасындағы өзара түсіністік пен жауапкершілікті арттыру – қоғамның ортақ міндеттерінің бірі. Осы бағытта Шымкент қаласында да отбасылық құндылықтарды насихаттауға арналған түрлі іс-шаралар өткізіліп, шаңырақтың берекесі мен ұрпақ тәрбиесіне мән беретін бастамалар жүзеге асырылып келеді.

МАЗМҰНДЫ КЕЗДЕСУ ҰЙЫМДАСТЫРЫЛДЫ

Отбасы құндылықтарын дәріптеу және жастардың шаңыраққа деген жауапкершілігін арттыру мақсатында Шымкент қаласындағы Жол-көлік колледжінде Отбасы күніне арналған «Отбасы – бақыттың бастауы» атты мазмұнды кездесу ұйымдастырылды. Тағылымды жиынға «Әділет» партиясы Шымкент қалалық филиалы төрағасының орынбасары Ербол Байқонысов, Отбасы мәселелері және халықты әлеуметтік қорғау жөніндегі кеңестің төрайымы Баян Жандосова, ҚР Адам құқықтары жөніндегі уәкілдің Шымкент қаласы бойынша өкілі Нұржан Абдеев, колледж оқытушылары мен білім алушылары қатысты.

Кездесу барысында отбасы институтының қоғамдағы маңызы, ата-ананың бала тәрбиесіндегі рөлі мен жауапкершілігі, жастарды отбасылық өмірге даярлау мәселелері кеңінен талқыланды. Сонымен қатар ұлттық салт-дәстүр мен рухани құндылықтардың жас ұрпақтың тәрбиесі мен дүниетанымын қалыптастырудағы орнына ерекше назар аударылды.

Жиын барысында Ербол Байқонысов қатысушыларды Отбасы күнімен құттықтап, отбасы құндылықтарын дәріптеуге үлес қосып жүрген бірқатар азаматқа алғыс хат табыстады.

– Отбасы – адамның өміріндегі ең үлкен құндылықтардың бірі. Жастарға отбасының қадірін түсіндіру – баршамызға ортақ міндет. Өйткені бүгінгі студент – ертеңгі ата-ана, ал оның отбасындағы ұстанымы келесі ұрпақтың тәрбиесіне әсер етеді. Сондықтан мұндай кездесулер жастармен ашық сөйлесіп, отбасы құндылықтарының мәнін бірге талқылауға мүмкіндік береді, – деді ол.

Сонымен қатар, өз кезегінде сөз алған Баян Жандосова да отбасы институтының қоғамдағы маңызын атап өтіп, көпбалалы аналардың отбасы тәрбиесі мен елдің қоғамдық өміріне қосып отырған үлесіне ерекше тоқталды.

– Бала тәрбиесіне уақытын арнап, бірнеше ұрпақтың тәрбиесіне үлес қосып отырған аналардың еңбегін бағалау – қоғам үшін маңызды. Ресми дерек бойынша, Шымкент қаласында 58 мың көпбалалы ана бар екен. Соның 10 мыңы – «Күміс алқа», 4 мыңы – «Алтын алқа» иегері. Отбасының ұйып кемелденуіне осындай аналардың қосатын үлесі теңдесіз деп айтар едім, – деді төрайым.

ЖАС ОТБАСЫЛАР БІЛІМ БӘСЕКЕСІНЕ ТҮСТІ

Отбасы күніне орай «Шымкент қаласы әкімдігінің қолдауымен, Жастар саясаты басқармасының ұйымдастыруымен Бақыт мекені» жобасы аясында жас отбасылар арасында «ОТАУ IQ» интеллектуалдық сайысы өтті. Шымкент қаласындағы ОАИУ-дың М.Сапарбаев ғимаратында өткен бұл додаға 14 отбасы қатысып, «Әлқисса», «Ойлар қактығысы», «Медиа әлемі», «Бақыт мекені», «Алдаспан» және «Global IQ» деп аталатын алты кезеңдік жарыста қатысушылардың білімдері мен логикалық ойлау қабілеттері сыналды.

Аталған сайыста 18-35 жас аралығындағы жас отбасылар бой көрсетті. QUIZ форматында өзара бақ сынасқан бұл қатысушыларға танымдық, логикалық, зияткерлік сұрақтармен қатар, отбасы құндылықтары, ұлттық тәрбие, салт-дәстүр, бала тәрбиесі және ерлі-зайыптылар арасындағы қарым-қатынасқа қатысты тапсырмалар да ұсынылды. Сайыстың тағы бір ерекшелігі – шектеулі уақыт. Әр кезеңде жауап беруге 30 секундтан бір минутқа дейін ғана уақыт берілді. Сондықтан қатысушыларға білімін көрсетіп қана қоймай, тез арада ортақ жауапқа келу маңызды болды.

Шымкент қалалық Жастар саясаты басқармасының басшысы Әкімжан Анарбайұлының айтуынша, бұл шараға 25-тен аса жас отбасы ниет білдіріп, оның ішінде іріктеуден 14 отбасы ғана өткен. «Бұл шараны өткізудегі мақсатымыз – отбасылық құндылықтарды дәріптеу, ерлі-зайыптылар арасындағы татулық пен өзара түсіністікті нығайту. Осындай мазмұндағы шаралар алдағы уақытта да жалғасын табады», – деді ол.

Интеллектуалдық сайыс барысында қатысушыларға арнайы мәдени бағдарлама да ұсынылып, ән мен биден шығармашылық

нөмірлер орындалды. Ал, сайыс соңында жоғары ұпай жинаған отбасылар анықталып, жеңімпаздар мен арнайы номинация иелері марапатталды. Сайыс қорытындысы бойынша I орынды Уалхановтар отбасы иеленді. Өнер мектебінде ұстаздық ететін ерлі-зайыптылардың шаңырақ құрғанына бір жыл енді толып отыр.

– Бізде логикаға көбіне мен жауап беремін. Медиаға келіншегім жауап береді. Мен ол жағына онша жоқпын. Жалпы, интеллектуалды ойындар – әрбір отбасыға керек нәрсе. Қаламызда отбасы күніне орай осындай сайыс ұйымдастырғанына өте қуаныштымыз. Алдағы уақытта да бұл сайыстар жалғасын табар болса, келіп қатысуға ынталымыз, – дейді Олжас пен Сая Уалхановтар.

II орынды Пазылдар мен Шәріпбайлар отбасылары иеленсе, III орын Ділдібековтар, Шаниязовтар және Мансуровтарға бұйырды. Дода қорытындысында жеңімпаз-

дар анықталып қана қоймай, барлық қатысушылар арнайы номинацияларға ие болды. Отбасыларға тоназытқыш, қысқа толқынды пеш, газ плитасы сияқты күнделікті тұрмысқа қажетті бағалы сыйлықтар берілді.

Шараға қатысқан Мансуровтар отбасы да сайыстың ұйымдастырылуына қатысты оң пікір білдірді.

– Бүгінгі шара біз үшін өте қызықты өтті. Отбасымызбен бірге қатысып, бір-бірімізді бұрынғыдан да жақынырақ түсінгендей болдық. Сұрақтарды бірге талқылап, өзара білімімізді толықтырдық. Осындай отбасылардың басын қосатын тағылымды әрі көңілді шаралар алдағы уақытта да көптеп ұйымдастырылса екен, – дейді олар.

Айта кетейік, «ОТАУ IQ» сайысы Шымкентте екінші рет ұйымдастырылып отыр. Сондай-ақ, еліміз көлемінде де екінші мәрте өтіп жатқан жоба алғаш рет Шымкент қаласында қолға алынған болатын.

КІТАП ОҚИТЫН ОТБАСЫ – РУХАНИ БАЙ ОТБАСЫ

Адамның рухани әлемін байытып қана қоймай, отбасы мүшелерін ортақ құндылық төңірегіне топтастыратын бір тағылымды дәстүр бар. Ол – отбасымен кітап оқу. Осы ретте Шымкент қалалық жасөспірімдер кітапханасында отбасылық оқу мәдениетін насихаттауға бағытталған «Отбасымен кітап оқимыз» атты кездесу кеші ұйымдастырылды.

«Тағдыр» романы мен жазушы Нәсіреддин Сералиевтің шығармашылығы таныстырылды. Қатысушылар қаламгерлердің шығармаларына қатысты пікірлерін ортаға салып, әдеби туындылардың тәрбиелік мәні жөнінде ой алмасты.

Кездесу кеші тек әдеби әңгімемен шектелмей, өнермен де өрнектелді. Отбасы тақырыбына арналған әндер шырқалып, өлеңдер оқылып, күй тартылды. Кітапхана оқырмандары мен қонақтар өзара еркін пікір алмасып, отбасындағы рухани байланысты нығайтудың жолдары туралы ой бөлісті.

«СЕН ОТБАСЫ ҚҰРУҒА ДАЙЫНСЫҢ БА?»

Шымкентте еңбек ардагерлері студенттермен кездесіп, жанұя, жауапкершілік, салт-дәстүр жөнінде мазмұнды пікір алмасты. Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университетінде өткен бұл жиынға 40-қа жуық еңбек ардагері, оқытушылар мен университет басшылығы, атап айтқанда Өзбекәлі Жәнібеков атындағы университеттің ректоры, профессор Қайрат Балабиев, аға оқытушы, филология ғылымдарының кандидаты Асылбек Ноғазев, оқытушы Қайрат Анарбаев және педагогикалық университеттің психология бөлімінің меңгерушісі Гүлнар Айтжанова және бесінші курс студенттері қатысты.

Іс-шараның тізгінін Шымкент қалалық Ардагерлер кеңесінің төрағасы Кенжехан Төлебаев алды. Ол жастарды отбасылық өмір төңірегінде толғандыратын мәселелер жөнінде ашық әңгіме өрбітуге, «Сен отбасы құруға дайынсың ба?» деген сауал арқылы қатысушыларды жауапкершілік, өзара түсіністік пен сыйластық туралы ойлануға шақырды.

Ардагерлер студенттермен әңгіме барысында берік отбасы тек сезімге ғана құрылмайтынын, отбасындағы өзара түсіністік, сыйластық, сенім мен жауапкершіліктің маңызды екенін түсіндірсе, мамандар азаматтық жауапкершілік, жастардың елге деген көзқарасы, отбасылық өмірдің психологиялық қырлары туралы ой қозғады. Сонымен қатар өзінді және өзге адамды түсіне білу, бір-бірімен ашық сөйлесу, туындаған келіспеушіліктерді сабырмен шешу де отбасылық өмірге дайындықтың маңызды бөлігі екеніне назар аударылды.

Отбасы құндылықтары тақырыбы елжандылық ұғымымен де өзара үндесті. Ардагерлер жастарға туған елге деген құрмет пен сүйіспеншілікті сөзбен ғана емес, нақты істермен көрсету маңызды екенін айтып, Қазақстанның саналы әрі отансүйгіш азаматы болуға үндеді.

Отбасы – адамның қоғамдағы алғашқы мектебі. Адамның елге, ортаға, айналасындағы адамдарға деген қарым-қатынасы да көбіне шаңырақта қалыптасқан құндылықтардан бастау алады. Сондықтан отбасына деген жауапкершілік – жеке өмірдің ғана мәселесі емес, ұрпақтың қандай болатынына әсер ететін қоғамдық жауапкершілік. Берік шаңырақтан өзара сыйластықты білетін, елінің қадірін түсінетін азамат өседі. Ал осындай отбасылардың берік негізі қалыптасқан жерде қоғамның да рухани іргесі мығым болады.

М.ЫБЫРАЙ

(Соңы. Басы 1-бетте).

– «Игілік» қоғамдық қорының жұмысы қашан және қалай басталды?

– Қор ашу туралы идея бес жыл бойы ойымда жүрді. 2020 жылы Шұбар ауылында қатты құйын көтеріліп, бір көшенің бойындағы 20 шақты үйдің шатырын ұшырып әкетті. Соның ішінде бір отбасы аз қамтылған екен. Қаржы жинап, жомарт жандар, меценат азаматтар, жергілікті халық бар, жабылып екі күннің ішінде сол отбасының шатырын жауып, артылған азын-аулақ ақшаға сол отбасыға қажетті тұрмыстық техникалар алып бердік.

Дәл осы кезде Өзбекстандағы Сардоба су қоймасы да жарылып, салдарынан Өзбекстанның біраз ауылы мен Қазақстанның Мақтаарал ауданындағы бірнеше ауылын су басып қалған еді. Біздің қордың жігіттері Мақтааралға барып, сонда біраз күн болып, не керек екенін зерттеп алып, қаржы жинадық. Жиналған қаражатты зардап шеккен ауылдардың имамдарына халықтың аманаты деп табыстап кеттік. Қордың игілікті істері осы кезден бастал-

Елжас ОМАРХАНОВ,
кәсіпкер, «Игілік» қоғамдық қорының құрылтайшысы:

кісінің өзінен рұқсат алып, оқушылар арасында өткізген болатынбыз. Кейіннен бұл жобаларды тоқтатуға тура келді. Себебі жеңіл жолмен олжалы болғысы келетін оқушылар көбейе бастады. Мысалы, «Анаға хатты» биыл «Ізгілік» қоры Шымкент қаласында өткізген болатын. Біздің бұл қормен де байланысымыз бар. Кей жұмыстарды бірлесіп атқарып жүрген жайымыз бар. Сонда 900-ге тарта хат келген. Оның ішінде 850-і жасанды интеллект арқылы жазылған. Қалған елу шығарманың арасынан онын тандап алып, алғашқы бесеуіне хабарласып, шығарманы қалай жазғанын сұрасақ, онда да үшеуі жасанды интеллект арқылы жазған болып шықты. Сонымен бұл жобаларды ары қарай жалғастыруды жөн көрмедік.

«Қазаққа білім жолындағы жарыстар керек» деген оймен «Білім жарысы» зияткерлік олимпиадасын да ұйымдастырып жүрміз. Ол жерде қазақ тілі, қазақ әдебие-

Төреханов деген жігіт бар. Ауылға келген кезде жастармен кездестіріп, балалар күні қарсаңында онымен де арнайы түсірілім жасадық. Осындай мықтылардың қатарына сыныптасым Сұлтан Арызқұлды да кіргізуге болады. Қазіргі таңда ол – Назарбаев Университетінде профессор, оның үстіне Қазақстандағы «Ең жас ғалым» атағын алған. Бүгінде елімізде қарқынды енгізіліп жатқан 5G технологиясының әзірлеу жұмыстарына осыдан бес жыл бұрын белсенді атсалысқан жандардың бірі.

Мұндай кездесулерді, түсірілімдерді ұйымдастырудағы мақсат біреу – жастарға ауылдан шығып та, тек республикалық емес, әлемдік деңгейде жұмыс істеуге мүмкіндік бар екенін көрсеткіміз келеді. Қор тарапынан осындай ағарту жұмыстарын да қоса насихаттауды дұрыс көрдік.

Содан соң кітап оқуды насихаттау мақсатында ғалым, профессор Бейсенбай Кенжебаевтың еңбектері негізінде ғылыми конференция ұйымдастыруды да көздегенбіз. Әзірге бұл жоспарымыз алдағы уақыттың еншісіне қалып тұр.

«ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ ЖАСАУ АДАМИ

ды.

Кейін мұқтаж жандарды баспаналы етуді де қолға алдық. Алғашқы қаражат Қайнар ауылының тұрғынына жиналды. Осы оқиғаны айтып берейін. Бір күні Қайнар ауылынан тұсынан өтіп бара жатып, жол жиегіндегі зәулім үйлердің арасында тұрған жалғыз ескі кепе үйге көзім түсті. Тұрмыстық жағдайын білгіміз келіп, тоқтап, «Мына жерде адам тұра ма?» деп төңіреkteгілерден сұрастырсақ, бұл үйдің тұрғыны – бес немересін жалғыз өзі бағып отырған II топ мүгедегі Рахима апа екен. Тағдыр тауқыметін тартып отырған апамыздың жалғыз ұлы жол апатына түсіп, жұмысқа жарамсыз болып қалыпты. Сол кісіге «Игілік» қоры тарапынан қол ұшын созып, шағын төрт бөлмелі баспана салып бердік. Қордың құрамындағы жігіттер басы-қасынан табылып, жанталасып жүріп бітірдік. Біздің жігіттер іргетасынан бастап өздері қалаған соң, әлі күнге дейін сол үйді ерекше еске алып отырады.

Бұдан бөлек, Темірланда баспанасы қызыл жалынның құрсауында қалып қойған отбасыға көмектестік. Әлеуметтік жағынан аз қамтылған жанұя еді. Тұрған үйі бір күнде жанып кетті. Шама-шарқымыз келгенше демеушілер тарапынан есік, еден секілді үйге қажетті материалдарын алып беруге қол ұшымызды создық.

Сонымен қатар, өз үйі әбден ескіріп, жаңадан тұрғызуға жағдайы жетпеген тағы бір отбасының ауданның жомарт азаматтарының атынан баспаналы болуына атсалыстық. Бұған дейін Көлтаған, Ақкөл ауылдарындағы осындай отбасыларға баспана тұрғызған болатынбыз.

Кейін «20 жылдықта бір баспана» жобасын қолға алып, соның аясында Темірлан ауылының 1984 жылғы түлектері ораза айында қаржы жинап, ауылдағы үйсіз жүрген бір отбасыға баспана салып беру туралы бастама көтердік. Бес мектептің түлектерінің басы бірігіп, бұл бастама бірден қолдау тапты. Кейін бұл істі 1985 жылғы жігіттер жалғады.

Бұл жерде біздің қор – тек бастама көтеріп, бағыт-бағдар беруші ғана. Ал негізгі қаржыны 20 жылдық түлектер жинап берді. Жобаға Марлен Әбубәкір және Мадлен Әбубәкір есімді егіз азаматтар белсене атсалысты. Аталған жоба негізінде осылай үш рет үй берілді.

– «Игілік» қоғамдық қорында қайырымдылықтан басқа тағы қандай бағыттар қамтылған?

– Иә, қор негізінен үш бағытта жұмыс істейді: білім, денсаулық және спорт, әлеуметтік бағыт. Әсіресе, білім саласына көбірек басымдық береміз. Оның ішінде мектептерде, балалар үйінде өткізілетін бір реттік іс-шаралардан бөлек шығарма байқаулары, зияткерлік олимпиадалар, тілдік

курстар, ғылыми жобалар бар. Білім гранттарына да қаржы құямыз деп жоспарлағанбыз. Ары қарай мұны үлкен ауқымды жобаға айналдырып, ауданның балаларына университеттерден гранттар аламыз деген ниет болды. Оның жолдарын да қарастырып қойған едік. Бірақ, өкінішке қарай, қазір ол жоспарымыз уақытша кейінге қалып тұр.

Білім бағыты бойынша сәтті жүзеге асырылған жобалардың бірі – «KitarLife» кітап оқу сайысы. Біз мұны қор құрылмай тұрып, 2019 жылы жүзеге асырған болатынбыз. Мұндағы мақсатымыз балалар арасында кітап оқуды кеңінен насихаттау, олардың кітапқа деген қызығушылығын арттыру еді. Жоба аясында Бердібек Соқпақбаев, Шерхан Мұртаза, Дулат Исабеков, Бауыржан Момышұлы, Әзілхан Нұршайықов секілді мықты қаламгер тұлғаларымыздың еңбектері оқылды. Былтыр «KitarLife» жобасы алтыншы рет өткізілді. Жеңімпаздарға ноутбук, телефон, планшет секілді бағалы заттар сыйладық. Бірақ, соған кемі 400-500 бала қатысатын шығар деп ойлаған едік. Олай болмады. Жыл өткен сайын қатысушылардың саны азайып бара жатқаны көңіл кынжылтады.

Онымен қоса 2020 жылы оқушылар арасында «Анаға хат», «Әке арманы» секілді жобаларды да бастағанбыз. Негізгі мақсат жас ұрпақтың әкеге, анаға деген сүйіспеншілігі мен құрметін арттыру, ата-ананың қоғамдағы айрықша рөлін терең сезіндіру және оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту еді. Жобада ауданымыздың жоғары сынып оқушылары ата-анасына деген жылы лебізін, шексіз махаббаттарын, ризашылық сезімдерін, сағынышын шығарма түрінде жазып, жеңімпаз оқушылар бағалы сыйлықтарға ие болады. «Анаға хат» – белгілі айтыскер акын Ақмарал Леубаеваның жобасы. Сол

ті, орыс тілі, ағылшын тілі, химия, биология, математика, физика, география, Қазақстан тарихы – барлығы он пәннің негізінде 50 сұрақ дайындалады. Сұрақтарды Назарбаев мектебінде білім алған темірландық мұғалімдер, ауданның IT мамандары, т.б. құрастырады. Жоғары балл жинаған оқушыларға қор тарапынан арнайы бір жылдық шәкіртақы тағайындалады.

2021 жылы «Игілік» қоғамдық қорына Темірлан ауылынан мемлекет тарапынан арнайы ғимарат берілген болатын. Өкінішке орай, былтыр қысқа тұйықталудың кесірінен от шығып, кеңсеміз өртке оранды. Тосыннан келген тілсіз жаудың кесірінен тірнектеп жинаған біраз кітаптарымыз бен балаларға арналған робототехникалық құрал-жабдықтарымыздан айрылып қалдық. Айтпағым, сонда «Жалынды жастар» алаңын құрып, осы кеңседе жастар, жоғары сынып оқушыларды әртүрлі салада жетістікке жеткен тұлғалармен кездестірдік. Оған акын, аудармашы, педагог Абай Қалшабек, бокстан әлем чемпионы Біржан Жақып, режиссер, мобилография саласының майталманы Руслан Абжал, жазушы, әдебиеттанушы ғалым, алаштанушы, сыншы Елдос Тоқтарбай сынды

Алтын құрсақты аналарды да насихаттап жүр

– Спорт және әлеуметтік бағыттағы жұмыстарыңызға тоқталып кетсеңіз....

– Спорт бағыты бойынша да бірқатар ауқымды жұмыстар атқарып келеміз. Ауданда бес спорт түріне – футбол, баскетбол, волейбол, бокс және дзюдоға басымдық беріп, аудандық және облыстық деңгейде түрлі турнирлер мен жарыстар ұйымдастырдық. Бұл бастамалардың негізгі мақсаты – балалар мен жасөспірімдерді спортқа баулу, олардың бос уақытын тиімді ұйымдастыру және салауатты өмір салтын қалыптастыру. Қуантатыны – балалардың спортқа деген қызығушылығы өте жоғары. Жарыстарға қатысуға ниет білдіретін жас спортшылардың қатары жыл сайын артып келеді. Әсіресе командалық спорт түрлерінде балалардың ұйымшылдығы мен жеңіске деген талпынысы байқалады. Біз үшін басты нәтиже – жүлделі орындар ғана емес, балалардың спортпен тұрақты айналысып, өз қабілетін шыңдауға ұмтылуы. Бүгінгі жас спортшыдан ертеңгі ел намысын қорғайтын азамат шығады. Сондықтан бұқаралық спортты дамытуға, балаларға қолайлы жағдай жасауға және талантты жастарды қолдауға алдағы уақытта да көңіл бөлетін боламыз.

Ал енді әлеуметтік бағытқа келер болсақ, мұның ішінде жоғарыда айтқан қайырымдылық шаралар және кәсіп бастауға қолдау көрсетуге қатысты бірнеше жобалар бар. Мысалы, «Әрекетке берекет» жобасы аясында үйде отырып кондитерлік өнімдер пісіріп сатқысы келген бір жанға пешін, тоңазытқышын, тігінмен айналысамын деген кісіге тігін машинасын, сол секілді тағы да басқа құрал-жабдықтар алып бердік.

Сондай-ақ, қазір бізде «Бір ұжым – он отбасының қуанышы!» деген қайырымдылық эстафетасы да тұрақты түрде жалғасып келеді. Кәсіпкерлер 10 отбасыға азық-түлік апарып береді де, осыны ары қарай өзгелерге эстафета ретінде жолдайды.

«Мектепке жол» қайырымдылық акциясы да жыл сайын өтеді. Қордың тізімінде тұрған осал топтағы отбасылардың балаларына мектепке қажетті киім-кешек, құрал-жабдықтарын алып береміз. Құрбан айтта, Рамазан айында да бұл жұмыстар жалғасын тауып жатады. Әрине, бұл тұста мұндай ізгілікті істердің халықтың, демеушілердің, жомарт жандардың арқасында жүзеге асып жатқанын айта кету керек. Біздің қор қайырымдылық жасауға ниетті жандар мен көмекке мұқтаж жандардың арасын жалғайтын көпір ғана. Есептеп қарасақ, әлеуметтік қолдауды қажет ететін жандардың қажеттілігіне қор тарапынан жыл сайын 70-80 миллион теңге көлемін-

БІЗДІҢ КЕЙІПКЕР

дегі қаражат жұмсалады екен. Мұндай мүмкіндік демеушілер мен қарапайым халықтың қайырымдылыққа қосқан үлесінің арқасында беріліп отыр.

– **Алтын құрсақты аналарды насихаттауды да қолға алған екенсіздер...**

– Иә, бұл жоба 2022 жылы еліміздің демографиясын көтеру жолында және көп балалы аналарды қазіргі жастарға үлгі-өнеге ету мақсатында басталды. Ордабасы ауданының Темірлан ауылында он балалы ана тұрады. Сол кісіге сыйлығымызды алып, шама-шарқымызша сый-құрмет көрсеттік. Бұл кейбіреулердің көпбалалы ана санатына кірмесе де өкіметтен 42500 теңге көлемінде атаулы әлеуметтік көмек алу үшін жанталасып жатқан кезі еді. Ал бұл кісі көпбалалы бола тұра, мемлекеттен көмек сұрамаған екен. Барғанымызда да өзі туралы қайдан және қалай хабардар екенімізді сұрап, таңданысын жасырмады. Біз ол кісіге өзін өскелең ұрпаққа кеңінен өнеге ету мақсатында келгенімізді айттық.

Дәл осындай он екі балалы отбасы Шұбар ауылында да бар. Күнделікті қарапайым еңбекпен ауласында тауық асырап

кіргізсек деген ойға келдім. Бір жағы біз балаларды танымалдылыққа қызықтыра отырып, олардан рухани бай адамдарды дайындап шығамыз. Асылында бұл үйірмеге танымалдылыққа қызығатын адам келуі мүмкін. Түбінде зиялы, парасатты, ішкі жан дүниесі бай адам қалыптасады.

Бұл ойымның шет жағасын бірер мектеп директорына айтып көргенмін. «Қолға алып көрейік» деп қолдап, қуаттап жатыр. Алдағы уақытта бұл ойымыз жүзеге асып жатса, оны «Игілік» қорының атынан емес, сол мектептердің атынан және бәріне ортақ, қолайлы болатын атаумен жоба жасасақ деген ой болып отыр. Бұған дейін аудан көлемінде жұмыс істеп, түрлі іс-шаралар ұйымдастырып көрдік. Әсері жақсы. Бірақ, біз бір баланы жылына бір-ақ рет қамтуымыз мүмкін. Одан кейін ол өзінің өмір жолына түсіп кететіні анық. Ал мына жерде бір бала бір жыл бойы жұмыс істей алатындай мүмкіндік болады. Жыл бойы ол бүкіл іс-шараның ішінде жүреді. Соның нәтижесінде оның ой-өрісі кеңейіп, тұлғалық қабілеттері дамып, бойында жақсы жаққа қарай өзгеріс қалыптасады.

үшін, соларды жақсылыққа шақыру үшін сендер секілді азаматтардың еңбектері де керек-ақ», – деген еді.

Негізі жанашырлық, мейірімділік деген қасиеттер әр адамның бойында бар. Ол – бізге қанмен, тәрбиенен сіңген қасиет. Тек ол біреулерде сәл «шаң басып» жатуы мүмкін. Аздап «шаңын сүртіп, тазалап» жіберсе, олар да түрлі жақсы дүниелерді жасай алатынына сенімдімін.

Содан соң қайырымдылық жасау үшін міндетті түрде шіріген бай болу шарт емес, тек ол адамның жүрегінің түбінде «Мен еліме не істей аламын? Қандай көмек бере аламын?» деген ойлар болса жеткілікті. Қайырымдылық жасау адами ұстанымға айналу керек. Біз де қазір орта жасқа келдік. Өне-міне дегенше ел ағасы боламыз, қартаямыз. Бірақ игілікті істерді насихаттау, оны жастардың бойына қалыптастыру жұмыстары бізден кейін де тоқтамауы тиіс.

– «Мен еліме не істей аламын? Қандай көмек бере аламын?» деген ойдың ар жағында рух атты алапат күш жатқан сияқты. Егер адам солай ойлай алса, демек ол тек қоғамның жанашыры ғана емес, елдің патриоты да деген сөз. Солай ма?

– «Патриотизм» – менің ұғымымда ұлжандылық ұғымын сипаттайтын жай ғана калька. Себебі қазір ол ту ұстап, флешмобтар жасаудан ары аспай қалды. Расында, қазір біз патриотизм ұғымының ауқымын тарылып қойдық. Нағыз шынайы патриотизм – іштегі рухтың көрінісі. Ол ұлтжандылықтан, ұлтты, адамды сүйуден тұрады. Әрине, ұлтты сүю тек қана қазақты сүю деген сөз емес. Өйткені біз – көп ұлтты мемлекетпіз. Тек «қазақ, қазақ» дей берсек, түптің түбінде мұның соны псевдоұлтшылдыққа әкеп соғып, ауызбіршілігімізді бұзып жіберуі мүмкін. Белгілі бір ұлтты ғана сүйетін болсаң, басқа ұлттарға опасыздық жасайсың. Опасыздықтың формасы болмайды. Мұндағы ұлтты сүю деген ұғымның ар жағында Абайша айтқанда адамды сүю деген қағида жатыр. «Адамды сүй, Алланың хикметін сез, не қызық бар өмірде одан басқа?!» демей ме ұлы ақын?! Менің ұғымда адамды сүю – кең мағыналы ұғым, яғни әркімнің ұлтына, ұлысына қарамай жақсылық жасау. Ал бұл қасиеттер әрбір азаматтың бойында ананың сүтімен, әкенің тәрбиесімен қалыптасуы керек. Қазір әрбір жас, әрбір қоғамның мүшесі осыны түсінуі керек. Сол кезде барлық жерде баланс, бейбітшілік, ынтымақтастық болады деп ойлаймын.

Әркім кіндік қаны тамған жеріне, туған өлкесіне қызмет етуі үшін қандайда бір қатып қалған қағидаттардың болуы шарт емес. Адам өмірге келді ме, аяғы жерге тиді ме, ол енді сол жердің тау-тасына да жауапты. «Ел егесіз болмайды», дейді осы жердің әрбір азаматы оның егесі болып саналады.

Алаш ардақтысы Әлихан Бөкейхановтың «Қазақтың әрбір түйір тасы қазақтың өңіріне түйме болып қадалуы керек» деген сөзі бар. Түйір тас түйме болып қадалуы үшін ол тасқа жауапты адамдар – осы елдің азаматтары. Сондықтан осы елдің әрбір азаматы, әрбір тұрғыны шама-шарқынша еліне, жеріне, халқына қызмет етуі керек деп ойлаймын. Әрбір адам өз деңгейінде елге шуағын шашып, жылуын беріп жатса, нағыз патриотизм – сол.

Шынайы патриотизм адамның әрбір әрекетінен көрініп тұрады. Қазір біз де өзіміз жасап жатқан баннерлер, медальдар болсын, әрбір өнімімізге ұлттық накыштағы элементтерді қоссақ, ондағы жазылған мәтіндерді қазақ тілінің негізінде насихаттасақ деп отырмыз. Ол жерде тек дизайн-нерлік көзқарас емес, адами көзқарас та айқын көрінетін болады. Осылайша қай жағынан болмасын, қай ісімізбен болмасын, қоғамда мейірімді әрі білімді, дені сау ұрпақтың тәрбиеленуіне тамшыдай болса да үлес қоссақ деп жүрген жайымыз бар.

– **Сұхбат бергеніңіз үшін көп рахмет!**

Сұхбаттасқан
Әлия ӘУЕСБЕКОВА

ҰСТАНЫМҒА АЙНАЛУ КЕРЕК»

күнелтіп, балаларын жеткізіп жүрген жандар. Біз үшін мұндай отбасылар – көпбалалы болудың ғана емес, еңбекқорлықтың, сабырдың, жауапкершіліктің және отбасы құндылығына адалдықтың нағыз үлгісі. Осындай отбасыларды насихаттау арқылы біз жастарға отбасы құндылығының, бала тәрбиесінің және жауапкершіліктің маңызды екенін көрсеткіміз келеді.

– **«Игілік» қайырымдылық қорының алдағы жоспары қандай?**

– Осыған дейін аудан көлемінде жалпылама жұмыс істедік. Енді соның ішіндегі нәтижелі жұмыстарымыздың бәрін бір арнаға шоғырландырып, оны аудандағы әр мектепке тәрбие жоспары ретінде ұсынсақ деген ниетіміз бар. Егер осы ойымыз жүзеге асып, балалардың мінез-құлқына, ойына, көзқарасына оң әсер етсе, біз бұл жобаны әлеуметтік пакет ретінде министрлікке ұсынар едік. Неге десеңіз, қазір оқу ошақтарында негізінен білімге басымдық беріледі де, тәрбие жағы әлсіреп қалып жатыр. Мұны кей мұғалімдердің өздері де айтады. Мұның бір себебі, ата-аналар ұстаздардың балаға тәрбие жұмысын жүргізуіне мүмкіндік бермейді. Қит етсе «менің балам» деп мектепке жетіп келеді де, мұғалімдердің өзіне қарсы шығады. Ал бұл қаншалықты дұрыс? Атақты ойшыл Әл-Фараби «Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие керек. Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы, ол келешекте оның өміріне қауіп әкеледі» деген жоқ па?! Егер бүгін біз бала тәрбиесіне немқұрайлы қарап, ұлттық құндылықтар мен адамгершілік қасиеттерді бойына сіңірмесек, ертең өзімізге қарсы шығатын ұрпақ тәрбиелеуіміз мүмкін. Сондықтан бала тәрбиесіне келгенде мүлтік кетпеуіміз керек.

Қазір біз осының аясында жұмыс істеп жатырмыз. Ұсынатын жоба мүмкін бес немесе он бағдарламадан тұрап, ол жағын қарастырамыз. Бірақ, ең бастысы білім, спорт, мәдениет салаларын ең негізгі бағыттардың бірі етіп алып отырмыз.

Әрине, мектептегі балалардың бәрін бірдей ғалым, бәрін бірдей спортшы немесе әнші-күйші ете алмаймыз. Тек олардың деңгейін әртүрлі қырынан қамтамасыз етсек дейміз. Мысалы, театр өнерін насихаттайтын үйірмелер ашсақ, балалардың театр өнеріне әртістік қабілетін қалыптастырсақ деген ой да бар. Неге театр? Өйткені мұнда ой-санасы терең адамдар ғана жүреді. Соның бірі – Тұңғышбай Жаманқұлов. Ол кісіні үш сағат отырып тыңдасаңыз да, жалықтырмайды. Бұл кісілер әр рөлді сомдау үшін сол адамды зерттейді, оқиды, шығармасымен толық танысады. Былайша айтқанда, театр әртістері – рухани мұраны қалыптастырушылар. Сол үшін мен театр өнерін мектепке

Бұл жобаны уақыт өте келе мемлекет қаржыландырса деген ой бар. Біз қазір қаржыландыру мәселесін бір-екі жылға шешіп қойдық. Мектептің түлектерімен де, мұғалімдермен де сөйлестік. Барлығы: «Қолдаймыз, тек сіздер бастасаңыздар болды», – деп отыр.

Содан соң осы жобаның аясында «Даңқ» аллеясын жасасақ деген жоспар да жоқ емес. Ол жерге сол мектептен шығып, әртүрлі салада жетістікке жеткен, республикалық, әлемдік деңгейде көрініп жүрген азаматтарымыздың, тағы да басқа танымал тұлғаларымыздың есімін жазып, суретін іліп қойсақ дейміз. Жастар оны күнде барып көрсін, білсін, таныссын. Өздері оқып жүрген қарапайым мектептен шығып, қандай биік деңгейге жетуге болатынын түсінсін. Негізі мықтыларымызды көбірек насихаттауымыз қажет. Өйткені олардың жетістігі – кейінгі ұрпаққа үлгі, жастарға үлкен мотивация.

«Шынайы патриотизм ұлтты, адамды сүйуден тұрады...»

– **Менде мынадай сұрақ туындап тұр. Сіз өз кәсібіңізбен айналысып қана қойып жүре берсеңіз де болар еді. Бірақ сіз оған қоса қор ашып, қайырымдылық, қоғамдық жұмыстармен де айналысамын деп шештіңіз. Неліктен? Осыған не себеп болды?**

– Қазір біз қоғамда қадірі қашқан дүниелерді көп насихаттап кеттік. Әлеуметтік желіні ашып қалсаңыз, қулық-сұмдық, зорлық-зомбылық, өлім-жітім. Негативті ақпараттар көп таралып, көп

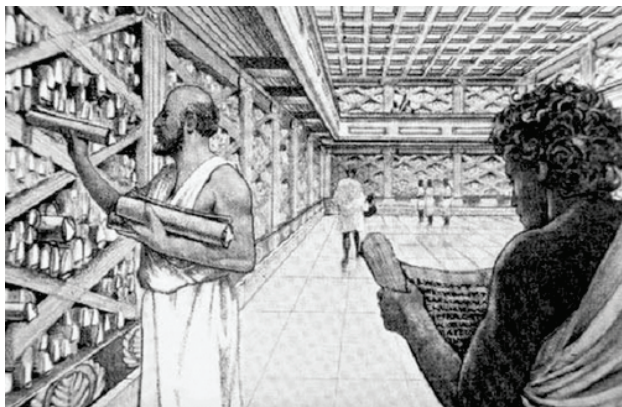
насихатталып жатыр. Осылай кете берсек, ертеңгі күні бұл қоғамның тәрбиесіне ғана емес, қалыпты жағдайға да айналып кету қаупі бар. Бүгінгі қоғамда тек жаман жайттар ғана емес, жақсы дүниелер де көп болып жатыр. Бірақ, қазір жақсылықтан гөрі жамандық көп айтылып жатқандықтан болашақ бұлыңғыр, айнала күңгірт, бәрі қорқынышты, бәрі жаман секілді көрінуде. Оның орнына адамдарды жақсы істерге үндейік, қайырымдылық жасауға шақырайық. Соны көбірек айтайық. Біздің мақсатымыз да осы – жақсы нәрселерді көбірек насихаттау. Ал сол жақсы істерге үндейтін жалғыз жол – руханият. Руханият бар кезде жақсылық та жер бетінен жоғалмайды.

Барлығын жаман деп қара аспанға бұлт төндіре беруге болмайды. Қоғамға жанашыр азаматтарымыз бар, көзі ашық, көкірегі ояу жастарымыз бар, саналы, өрелі, парасат-пайымы биік тұлғаларымыз, білікті, сауатты, білімді мамандарымыз бар. Демек, болашақтан күтер үміт зор, алға жылжу байқалады. Ондай жандардың біразын маңайымыздан көріп-біліп те жүрміз. Мысалы, өзін білетін қайырымдылық саласы бойынша айтайыншы. Есімдерін атамай-ақ қояйын, біздің ауданның өзінде ешкімге жария қылмай, талай игі істерді жасырын атқарып жүрген біршама азаматтарымыз бар. Осал топтағы отбасыларға өз қалтасынан жылына 3-4 баспана береді. Тағы бір азаматты танымын, былтыр ол өз есебінен 14 отбасыға үй тарту етті және оның бір де біреуін жалпақ жұртқа жария еткен жоқ. Өзімен сөйлескенімде: «Мен секілді жеке, жасырын қайырымдылық істеп жүрген жандар айналамызда жетерлік. Бізге насихат қажет емес. Дей тұрғанмен қалталы азаматтарға ой салу

ӘЛЕМДЕГІ ЕҢ АЛҒАШҚЫ, ЕҢ ТАНЫМАЛ, ЕҢ ҮЛКЕН

Бүгінде электронды ақпарат құралдары, басқа да көздер көбейгенімен кітаптың орны қашанда бөлек. Кітаптың өмірдегі, қоғамдағы қажеттілігін айтып жеткізу мүмкін емес. Данышпан Абай «Артық білім – кітапта, ерінбей оқып көруге» дейді. «Кітап – ақылына ақы сұрамайтын алтын қазына» дегенді білім бұлағы – кітаптың қастерлі қасиетін таныған шығыстың жарық жұлдызы Әлішер Науаиы айтқан. Төменде кітапхана туралық қызықты мәліметтерді ұсынып отырмыз.

Әлемдегі алғашқы кітапхана 8000 жыл бұрын пайда болған. Ежелгі Месопотамия тұрғындары тақтайшаларға балшықты жіңішке «сына» деп аталатын таяқшалармен жазған екен. Осы тәсілмен «сына жазуы» танымал бола бастады. Тақтайшаларды күйдіріп, олардың ішіндегі ең бағалыларын бұзылып кетпес үшін арнайы конверттерге салып қойған. Археологтар үлкен сарайларда тақырыптарына байланысты іріктеліп сақталған осындай конверттердің біразын тауып алған. Осы кезден бастап кітапхана тарихының алғашқы беті ашылған.

Ең танымалы – ежелгі Мысырда орналасқан Александрия кітапханасы. Онда Аристотель және Евклид сияқты ұлы ақындар оқыды. Өкініштісі сол, қазір ол жойылып кеткен. Онда 200 000 шиыршық қағаз және 700 000 жазба сақталған.

Әлемнің екінші үлкен білім бұлағы – Отырар кітапханасы Шыңғысхан шапқыншылығы кезінде жоғалып кетті. Бұрын Фараб аталған бұл қаладан тек ислам әлеміне емес, күллі дү-

ниежүзіне аты мәшһүр, әлемдік ғылымға сүбелі үлес қосқан оқымыстылар шыққан-ды. Мұнда ежелгі сына жазуымен жазылған туындылар мен папирус орама қағаздарынан бастап, ортағасырлық Еуропа, Араб және Қытай ғалым-оқымыстыларының шығармаларына дейін жинақталған. Міне, осындай кітап қоры өте бай кітапхана 1218 жылы пұтқа табынушы шапқыншылардың табанына тапталды. Отырар кітапханасы ата-бабамыз мекен еткен алып аймақта ілім дәнін сепкен киелі жер болғаны ақиқат. Көптеген мұсылман ғұламаларының еңбектері арқылы Отырар кітапханасы біздің даламызға ислам дінінің таралуына өз үлесін қосты.

Ал Йельс университетіндегі сирек кездесетін кітаптар мен қолжазбалар бар Бейнеке кітапханасы 1963 жылы қаланған. Ғимараттың қабырғалары мөлдір мәрмәрден жасалған. Бұл – сирек кітаптар мен манускриптерді сақтауға арналған әлемдегі ең үлкен кітапхана. Мұнда бүгінде 11 миллион кітап бар, соның ішінде Гутенберг Библиясының 48 данасы сақталған.

Әлемдегі ең алғашқы көшпелі кітапхана осыдан 1000 жыл бұрын пайда болған. Осы кезеңде өмір сүрген парсы визирі Абдул Кассим Исмаил қайда барса да өзімен бірге жеке кітапханасын алып жүрген екен. Сол үшін де ол ерекше атақ-даңққа ие болған. Оның кітапханасы 117 000 кітапты қамтып, алфавиттік тәртіппен сұрыпталған кітаптары 400 түйеден тұратын керуенге тиеліп, тасымалданған.

Ең көне кітапхана – Прага қаласында орналасқан Страговск монастырының кітапханасы. Оның негізі 1149 жылы қаланған. Мұндағы ең көне кітаптар XII ғасырға жатқызылады. Бүгінгі күні кітапхана мұрағатында 130 000 кітап, 1500 мерзімді баспасөз, 2500 қолжазба және бірнеше мың графикалық жазбалар сақталған.

Әлемдегі ең үлкен электронды кітапхана – Конгресс кітапханасының жобасы саналатын Дүниежүзілік сандық кітапхана. Ондағы цифрланған кітаптар көлемі 15 терабайтты құрайды.

Ал енді әлемдегі ең ежелгі кітап Присс папирустары саналады. Ол б.з.б 3350 жылы жазылған. Бұл қолжазба оны 1839 жылы Фивадан тапқан Эмиль Присстің құрметіне осылай аталған. Қолжазбаның авторы – перғауынның уәзірі Пта-Готеп. Ол қолжазбада жастардың тәрбиесіздігіне, ақымақтығына, мінез-құлықтарының өзгергеніне налыған.

Қазіргі уақытта әлемдегі ең үлкен кітап «Бұл – Мұхаммед (с.ғ.с.)» деп аталады. Оның салмағы 1,5 тонна шығады. Кітап 429 беттен тұрады. Оны 9 ай бойы 50 адам жасап, 2,7 миллион доллар жұмсаған.

П.ЗАХРАДИН

Ой салса ойланарсыз

АЛАҒАН ҚОЛЫҢ БЕРЕГЕН БОЛСЫН

Отыз жылға жуық орыстың түрмесінде отырған Ержан Хазіреттің елге оралған шағы екен. «Ас адамның арқауы» дегендей, көп жылдан бері таңсық болған түйенің шұбатымен, марка қозының өз майына піскен, сүті кеппеген етін жеуге үстірттегі малшы ауылға бет алады. Көзінің ұшында көрінген көлік көп ұзамай қасына келді. Қойшы ауылға су таситын көк қасқа «водавоз» екен. Ішіндегі шопыр бала да бөтен емес. «Аға, көліктің алдына отырыңыз», – деп інілік ізет көрсетіп жатыр.

Хазірет көліктің терезесінен балдәурен балалығы өткен сайын даланың төсіне қарап біраз ойға шомды. Зеңгір көктегі бұрыл бұлттар құдды көлікпен ілесіп бара жатқан түйелі керуенге құсайды екен. Бетін шарпыған күлімдеген күннің сәулесі жарықтық анасының аялы алақанындай ыстық. Сыбызғыдай сызылған жел жолдың бетіндегі қиыршық майда құммен сағағынан үзілген жантақты алдына салып айдап бара жатыр. Жер бауырлап ұшқан торғайлардың тобыры «Көп ұзамай жел басылады, сіркіреп жауатын өткінші жаңбырға дайындалыңдар» деп қанатымен белгі бергендей.

Көздің ұшында, көк аспанның тұсында қанатын жайған

қыранның қалықтаған бейнесіне көзің жеткенмен, қолың жетпейді. «Аспанда ұшқан байғұс құсты жердегі жемтігі ұятқа қалдырмаса екен» деп Хазірет көктегі құстың төресінен, көпке дейін көз алмады. Кенет «Қасқыр, қасқыр!» деп айкайлаған шопырдың жан даусы Хазіреттің ойын бөліп жіберді. Жотаның бойында жотасын күнге шағылыстырып, түз тағысы кетіп бара жатыр. Бейқам баладай көліктің де даусына көңіл бөлмейді.

Шопыр бала орындықтың арқасындағы қосауына қол салып, өгіз окпен оқтап жатыр еді мылтығын. Хазірет: «Інім-ау, не істеп жатырсың?» – деді.

– Аға, үкімет бір қасқырдың терісіне жиырма бес сом береді. Жиырма бес сом қалтамды тесіп бара жатқан жоқ қой. Арланды атып, терісін сыпырамын.

– Қой бауырым, қасқыр да құдіреті күшті Құдайдың жаратқан мақұлығы емес пе? Зиянын тигізбеген жыртқышқа зиянынды тигізбе, бауырым. Мә, одан да саған, – деп төсқалтасына қол салып, алмаймын дегеніне қарамастан жиырма бес сом ақшаны шопырдың жан қалтасына салып жібереді Ержан Хазірет. – Қасқыр несібесін қырық күн жерден жейді, қырық күн желден жейді, қырық күн елден жейді, бауырым. Қырық күн жерден жейді дейтінім, тамыры топырақта жатқан дәрі шөпті біліп жейтін дәрігер бұл қасқыр. Қырық күн желден жейді дейтінім, желге қарсы жүріп, жын-шайтанды қоймайды. Аса айбарлы болатындығы да сондықтан арланның. Қырық күн елден жейді дейтінім, кімнің малының пітір садақа, зекеті жоқ, Құдайдың құдіреті, соның малын қоймайды. Кімнің садақа зекеті болса, оның малына тиіспейді.

Иә, малым ит-құстан аман болсын деген қазақ астықтан ұшыр, малдан зекет береді. Бұны біліп беру мал мен бастың амандығына, қоғамның тұрақтылығына алып келеді. «Дорбаларыңның аузын буа бермендер, құдай буып тастамасын», – деп жиі айтатын еді марқұм әжем. Еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын десек, алаған қолың берген болсын, ағайын.

Мақсат СҚАҚОВ

ӘЖЕМНІҢ ЖҰҚПА НАНЫН ӘЛІ САҒЫНАМЫН

Бала кезімде нағашыларымның ауылына барғанды ерекше жақсы көретінмін. Ауылға баратын жолдың өзі мен үшін бір мереке сияқты еді. Көліктің терезесінен сыртқа қарап, ауылдың қашан көрінетінін тағатсыздана күтетінмін. Ал ауылға кірген сәттен бастап көңілім ала-бұртып, ерекше сезімге бөленетінмін.

Нағашы атам мен әжемнің үйіне кіргенде ең алдымен мұрныма нанның иісі келетін. Әжем үйде біз барда үнемі бірдене дайындап жүретін. Қазір ойласам, әжемнің қолы ешқашан бос отырмаған екен. Немерелерім келеді деп біз үшін сақтап қойған құрт-майын, айран-сүтін, бар тәттісін алдымызға тосатын. Солардың ішінде есімде ерекше қалғаны – жұқпа нан. Жұқпа нан дегеннің өзі қарапайым ғана тағам. Қамырына ұн, су, тұз қосылады. Қамыр иленіп, біраз тынықтырылады да, өте жұқа етіп жайылады. Сосын қызған табаға пісіріледі. Кей жерлерде оны әртүрлі тәсілмен дайындаған. Бірақ бала кезімде оның қалай жасалғанына аса мән бермеппін. Маған керекті – әжемнің қолынан шыққан жұқпа нанның дәмі еді.

Әжем қамырды жайғанда қасында отырып қарайтынмын. Жайылған қамырдың жұқалығы соншалық, кейде «осынша жұқа нан қалай болады?» деп таңғалатынмын. Әжем болса асықпай ғана қамырды қолымен түзеп, табаға салып жіберетін. Табаға тиген қамырдың иісі үйдің ішіне тез тарайтын. Сол иіс әлі күнге дейін есімде.

Ауылға барсақ, күн ұзаққа үйде отырмайтынбыз. Таңертең тұрып алып, күні бойы далада жүретінбіз. Балалар болып өзенге барып шомылатынбыз. Киімімізді кептіріп, қайтадан ойнайтынбыз. Шаршап-шалдығып үйге келгенде әжемнің алдымыздан шығатынын білетінбіз. Ал үйге кіргендегі ең керемет нәрсе – әжемнің дайындап қойған асы еді.

Нағашы әжемнің үйінде үнемі бір кастрөл айран тұратын. Ол кісінің үйіне барғанда сол айранның барын жақсы білетінбіз. Айранды молынан ұйытып қоятын. Өзеннен шомылып келгенде қарнымыз ашып, шөлдеп тұратынбыз. Сондай кезде әжемнің жаңа ғана пісірген жұқпа нанын алып, айранға турап жейтінбіз. Кейде сүтке де турап беретін. Нанды қолымызбен үзіп, ыдысқа салып, үстіне салқын айран құятынбыз. Жаздың ыстығында өзеннен шомылып келген балаға одан артық қандай тамақ керек? Қазір ойласам, ол біздің балалық шағымыздың ең қарапайым әрі ең бақытты сәттері екен.

Қазір балалық шағымды есіме алсам, көз алдыма нағашыларымның ауылы елестейді. Үйдің төрінде отырған атам мен әжем көрінеді. Әжем атама бірденелерді күнкілдеп айтып отыратын, ал мен оның әңгімесіне мән берместен, бар ойыммен жұқпа нанға қарап, «тезірек піссе екен» деп тағатсыздана күтетінмін. Өкінішке қарай, қазір атам мен әжем өмірде жоқ. Бірақ олардың бейнесі, үйдің жылуы, бізге дайындаған тағамдары мен балалық шағымның сол бір тәтті күндері жадымда сақталады.

Кейде әжемнің жұқпа нанын есіме аламын. Сол баяғы өзеннен шомылып келген кезіміз, алдымызға қойылған салқын айран, айранға туралған жұқпа нан көз алдыма келеді. Әжемнің «ішіндер, балаларым» деген дауысын да еститіндей боламын. Қазір сол нанды өзім де жасап жей аламын. Бірақ әжемнің қолынан шыққан нанның дәмін қайталау мүмкін емес. Өйткені оның дәміне балалық шағым араласқан.

Адамның жүрегінде өшпейтін естеліктер болады екен. Кейде бір иіс, бір дәм. Мен үшін жұқпа нан – сондай естелік. Жұқпа нан да менің балалық шағымнан қалған сондай бір белгі. Сондықтан кейде оны «нан» деп қана атай алмаймын. Мен үшін ол – нағашы әжемнің мейірімі. Ауылдың бір үзім сағынышы. Балалық шақтың ұмытылмас дәмі.

Әжемнің өмірден өткеніне қанша жер өтсе де, оның жұқпа нанының дәмі әлі күнге дейін есімде. Сол дәм арқылы мен әжемді, нағашыларымның ауылын, өзен жағасындағы балалық шағымды сағынышпен еске аламын.

Әжемнің жұқпа нанының дәмі ұмытылмайды. Өйткені кейбір дәмді уақыт та, жылдар да өшіре алмайды.

Динара КЕРІМБЕКОВА

Архивті ақтарғанда

ТІРІ КЕЗІНДЕ-АҚ АТЫ АҢЫЗҒА АЙНАЛҒАН АДАМ КІМ ДЕСЕҢІЗ...

15 қыркүйек – халқымыздың дара перзенті, аса көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері Асанбай Асқаровтың туған күні. Асанбай Асқаровтың елге сіңірген еңбегі мен азаматтық болмысы халық жадында мәңгі сақталады.

«Адамның артында қалатын ең үлкен мұра – елге жасаған жақсылығы мен халықтың санасында сақталған есімі» деген сөз бар. Кейбір тұлғалардың ғұмыры жеке адамның өмірбаяны ғана емес, тұтас бір дәуірде аңыз іспетті. Сондай ел тарихымен біте қайнасқан ірі мемлекет және қоғам қайраткерлерінің бірі – Асанбай Асқаров. Оның есімі аталғанда, ең алдымен, ел басқарған білікті басшы, Оңтүстік өңірінің өркендеуіне өлшеусіз үлес қосқан іскер азамат, тағдырдың талай тауқыметін бастан өткерсе де азаматтық ұстанымынан айнымаған қайсар тұлға көз алдымызға келеді.

Асанбай Асқаров 1922 жылы Жамбыл облысының Меркі ауданында дүниеге келген. Еңбек жолын білім беру саласынан бастап, кейін комсомолдық және партиялық қызметтерде шыңдалды. 1942-1946 жылдары әскери қызмет атқарып, елге оралған соң қоғамдық-саяси жұмыстарға белсене араласты. Кейін Меркі және Красногор аудандық партия комитеттерінде бірінші хатшы, Жамбыл облыстық атқару комитетінің төрағасы секілді жауапты қызметтер атқарды.

1959 жылдан бастап оның мемлекеттік басқарудағы үлкен кезеңі басталды. Жамбыл, Алматы және Шымкент облыстарындағы басшылық қызметтері арқылы ол өзінің ұйымдастырушылық қабілетін, елдің әлеуметтік-экономикалық мәселелерін шешудегі іскерлігін танытты. Ол үшін басшылық лауазым ғана емес, халық алдындағы жауапкершілік болды. Елді мекендердің әлеуметтік жағдайына, өндірістің дамуына, ауыл шаруашылығына, мәдениет пен абағандыру ісіне ерекше көңіл бөлді.

Асанбай Асқаровтың есімі оңтүстік өңірінің тарихымен, әсіресе, Шымкент қаласының даму кезеңдерімен тығыз байланысты. 1978-1986 жылдары Оңтүстік Қазақстан облыстық партия комитетінің бірінші хатшысы болған кезеңінде Шымкенттің экономика-

лық, әлеуметтік және мәдени келбетінің өзгеруіне айрықша ықпал етті. Қалада өндіріс орындары дамып жана тұрғын үйлер мен әлеуметтік нысандар бой көтерді. Оның бастамасымен дендросаябақтың қалыптасуы, қаланы көгалдандыру жұмыстары кең өріс алды. Жоспардағы нысандарды былай қойғанда, оған қоса, Даңқ мемориалы, балалар темір жолы, ипподром, зоопарк, сияқты халыққа қызмет ететін нысандарды іске қосты. Облыс тұрғындары Асанбай Асқаровтың оңтүстік өңіріне сіңірген ерен еңбегін осы күнге дейін ризалықпен, мақтанышпен, сағынышпен айтып жүр. Бүгінде Шымкенттің жасыл желекке бөленген көрікті қалалардың бірі атануында сол жылдардағы еңбектің өзіндік орны бар.

Асанбай Асқаров – экономика ғылымының кандидаты, Халықаралық Ақмеология Ғылымдары академиясының академигі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің профессоры. Сондай-ақ, «Тағдыр» (1991), «Жұмақ пен тозақ жырлары» (1992), «Көзқарас» (1997), «Ұлы Тұранның ұлдары» (1998) және көптеген кітаптардың авторы. Оның көп жылдардағы Кеңес Үкіметі мен халқына, коммунистік партияға сіңірген еңбектері жоғары бағаланып, «Социалистік Еңбек Ері» атағы (1982) берілді. Бес рет «Ленин» орденімен, оған қоса көптеген медальдармен, Құрмет грамоталарымен марапатталды.

Асанбай Асқаров 1988 жылдан бастап М.Х.Дулати қоғамдық қорына президент болып сайланып, өмірінің соңына дейін М.Х.Дулати мұрасын зерттеу, насихаттау жұмысына тікелей басшылық етіп, бағыт-бағдар беріп келді. Бүгінде халық оны аса көрнекті қайраткер, айтулы және айбарлы басшы, ғұлама ғалым, үлкен жазушы, талантты ақын, елінің ардақты да абзал азаматы, ұлы перзенті ретінде қабылдайды. Осындай нар тұлға, ел үшін туған біртуар азамат 2001 жылдың 13 тамызында дүниеден озды.

«Биік таудың төбесі асқар шыңы алыстаған сайын жақсы көрінеді» деуші еді. Асанбай Асқаровтың да ұлы тұлғасы өзі өмірден өткен соң күн сайын ұлыланып бара жатқаны рас. Дегенмен, ол – тірі кезінде-ақ аты аңызға айналған, халқының адал бағасын алған, шексіз құрметіне бөленген адам. Өйткені, Асанбай Асқаров Алаштың алыбы, қазақтың арысы, ұлттың намысы, елдің ары мен абыройы еді. Қайталанбас біртуар дара тұлға, дана тұлға еді. Асанбай ағамыздың осы дана, дара тұлғасы жас ұрпаққа әрдайым үлгі-өнеге болып қала бермек.

Жанар КҮЗЕНБАЕВА,
Түркістан облысының
қоғамдық-саяси тарихының
мемлекеттік архиві КММ-нің
архивисі

ТАБИҒАТТЫ ҚОРҒАУ КІТАП ҚОРЫНАН БАСТАЛАДЫ

«Сырдария-Түркістан мемлекеттік өңірлік табиғи паркі» КММ аумағында табиғи ресурстарды қорғау, сақтау және тиімді пайдалану бағытында жүйелі жұмыстар жүргізіледі. Бұл жұмыстарды сапалы ұйымдастыруда ғылыми және әдістемелік әдебиеттердің маңызы ерекше.

Ғылыми кітап қоры – мекеме қызметкерлерінің кәсіби білімін жетілдіруге, орман шаруашылығы мен табиғатты қорғау саласындағы жаңа мәліметтерді меңгеруге мүмкіндік беретін маңызды ақпараттық ресурс. Қор құрамындағы кітаптар мен ғылыми басылымдар орман қорын сақтау, өсімдіктер дүниесін қорғау, биоалуантүрлілікті сақтау және табиғи аумақтарды тиімді басқару мәселелерін зерттеуге көмектеседі.

Қормен жұмыс барысында әдебиеттерді қабылдау, тіркеу, жүйелеу, сақтау және пайдаланушыларға ұсыну жұмыстарына ерекше көңіл бөлінеді. Және тақырыптық бағыттарына қарай реттеу арқылы қызметкерлерге қажетті ақпарат-

ты жылдам табуға жағдай жасалады.

Орман шаруашылығы саласына қатысты әдебиеттерден орман орналастыру, орманды молықтыру, көшет өсіру, орман зиянкестері мен ауруларымен күресу, өрт қауіпсіздігі, өсімдіктерді қорғау, жануарлар дүниесін сақтау, табиғи ресурстарды қорғау және биоалуантүрлілікті сақтау жөніндегі маңызды мәліметтер алуға болады.

Қазіргі таңда табиғатты қорғау саласында заманауи технологиялар мен ғылыми зерттеулердің маңызы артып келеді. Осыған байланысты ғылыми кітап қорын жаңа әдебиеттермен толықтырып, оны жүйелі түрде жаңартып отыру – уақыт талабы.

Ғылыми кітап қоры – табиғатты қорғау мен орман шаруашылығы саласындағы тәжірибені жинақтап, білімді ұрпақтан ұрпаққа жеткізетін құнды мұра. Оны сақтау, толықтыру және жүйелеу – мекеменің ақпараттық базасын нығайтудың маңызды бөлігі.

Б. ШЕҢГЕЛБАЙ,
Ғылым, ақпарат мониторинг бөлімінің
зертханашысы

НАШАҚОРЛЫҚ БІР АДАМНЫҢ ҒАНА МӘСЕЛЕСІ ЕМЕС

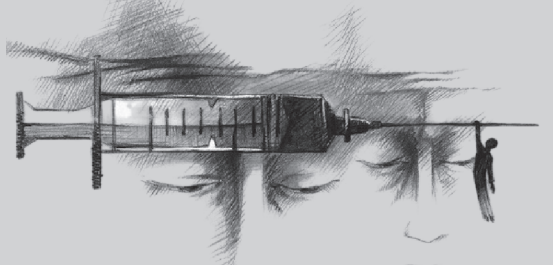
Нашақорлық – адамның денсаулығына ғана емес, оның отбасына, қоршаған ортасына және тұтас қоғамға кері әсер ететін күрделі әлеуметтік мәселе. Есірткіге тәуелділік адамның өмірлік мақсатын өзгертіп, денсаулығын әлсіретіп, білім алуына, еңбек етуіне және қоғаммен дұрыс қарым-қатынас жасауына кедергі келтіреді. Сондықтан нашақорлықтың алдын алу – тек медицина немесе құқық қорғау саласының ғана емес, бүкіл қоғамның ортақ міндеті. Осы бағытта кітапханалардың да атқаратын жұмысы маңызды. Әсіресе мерзімді басылымдар секторы – қоғамда болып жатқан өзекті мәселелерді оқырманға жеткізетін ақпараттық алаң. Газет-журнал беттерінде нашақорлықтың алдын алу, есірткінің адам ағзасына тигізетін зияны, жастар арасындағы құқықбұзушылықтың алдын алу, салауатты өмір салты және отбасы тәрбиесі туралы көптеген маңызды мақалалар жарияланып келеді.

Мерзімді басылымдардан алынған ақпаратты оқырманға ұсыну арқылы кітапхана қызметкерлері қоғамдағы өзекті мәселелерге назар аударуға мүмкіндік береді. Мақала, сұхбат, сараптамалық материалдар мен мамандардың пікірлері оқырманға мәселені жан-жақты түсінуге жол ашады.

«Нашақорлық бір адамның ғана мәселесі емес» деген ұстаным осы тақырыптың маңызын айқындайды. Себебі есірткіге тәуелді адамның тағдыры оның жақындарына да әсер етеді. Отбасындағы түсіністік, дұрыс тәрбие, баламен ашық сөйлесу, оның бос уақытын тиімді ұйымдастыру – алдын алудың маңызды жолдарының бірі.

Жастардың ақпараттық сауаттылығын арттыру да аса маңызды. Қазіргі таңда әлеуметтік желілерде есірткіні насихаттайтын немесе оны зиянсыз нәрсе ретінде көрсететін қауіпті ақпараттар кездесуі мүмкін. Сондықтан жасөспірімдер мен жастар кез келген ақпаратқа сыни тұрғыдан қарап, оның шынайылығын ажырата білуі керек. Бұл ретте кітапхана – сенімді ақпарат көздерін ұсынатын маңызды мәдени-ағартушылық орта.

Мерзімді басылымдар секторында нашақорлықтың алдын алуға арналған газет-журнал материалдарын жинақтап, тақырыптық папкалар мен ақпараттық көрмелер ұйымдастыруға болады. «Нашақорлық – болашаққа қауіп», «Салауатты өмір – жарқын болашақ», «Есірткісіз қоғам – қауіпсіз қоғам», «Жастар және зиянды әдеттер» сияқты тақырыптарда мерзімді басылымдарға шолу жасау оқырманның қызығушылығын арттырады. Сонымен қатар, кітапхана мамандары құқық қорғау органдарының қызметкерлері, дәрігерлер, психологтар, педагогтер және жастар ұйымдарының өкілдерімен бірлесіп ақпараттық кездесулер өткізе алады. Мұндай іс-шараларда газет-журнал беттерінде жарияланған өзекті мақалалар негізге алынып, оқырмандарға пайдалы кеңестер беріледі.

Нашақорлықтың алдын алудың ең тиімді жолы – мәселені жасырмай, ол туралы ашық айту, дұрыс ақпарат беру және жастарға өмірдің құндылығын түсіндіру. Әрбір жас өз денсаулығы мен болашағына жауапкершілікпен қарауы тиіс. Бүгінгі таңда кітапхана – тек кітап оқитын орын ғана емес, ақпарат пен тәрбие тоғысқан қоғамдық орта. Ал мерзімді басылымдар секторы қоғамдағы өзекті мәселелерді оқырманға жеткізу арқылы осы маңызды міндетке өз үлесін қоса алады.

Нашақорлықпен күрес – баршаға ортақ жауапкершілік. Сондықтан есірткіден аулақ болу, денсаулықты сақтау және дұрыс өмір салтын таңдау әр адамның өз қолында.

Мөлдір ТАПАЕВА,
А.Пушкин атындағы қалалық
әмбебап кітапханасы
Мерзімді басылымдар бөлімінің
сектор меңгерушісі.
Шымкент қаласы

СОҢҒЫ БЕТ

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Tas-Orda Group» ЖШС «Түркістан облысы Сарыағаш ауданында орналасқан «Қарақалпақ-2» ҚҚТ кен орнында жер қойнауын пайдалану салдарын жою жоспары» **жобасы** бойынша «қоршаған ортаны қорғау» бөлімі бойынша қоғамдық талқылаулар арқылы қоғамдық тыңдаулар өткізеді. Жоба бойынша құжаттама орналастырылған сайттың мекенжайы <https://ndbecology.gov.kz/>, сондай-ақ осы сайтта жоба бойынша ескертулер мен ұсыныстар қабылданады. Құжаттама **2026 жылғы 5 қазаннан бастап он жұмыс күні ішінде** қолжетімді болады.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Шымкент қаласының құрылыс басқармасы» КММ «Шымкент қаласы, Тұран ауданы, Түркістан шағынауданы №462 ғимарат мекенжайында орналасқан «Н. Төреқұлов атындағы №62 ЖББОМ» КММ» ғимаратын күрделі жөндеу» жобасы бойынша «қоршаған ортаны қорғау» бөлімі бойынша қоғамдық талқылаулар арқылы қоғамдық тыңдаулар өткізеді. Жоба бойынша құжаттама орналастырылған сайттың мекенжайы <https://ndbecology.gov.kz/>, сондай-ақ осы сайтта жоба бойынша ескертулер мен ұсыныстар қабылданады. Құжаттама 2026 жылғы 25 қыркүйектен бастап бес жұмыс күні ішінде қолжетімді болады.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«MetaStoneQuarry» ЖШС «Түркістан облысы Түлкібас ауданындағы Бектау әктас кен орнын игеруге арналған ТАУ-КЕН ЖҰМЫСТАРЫНЫҢ ЖОСПАРЫ» жобасы бойынша II санаттағы объектіге әсер етуге рұқсат алу үшін материалдар бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізеді. Тыңдау 2026 жылғы 23 қазан, сағат 15:00-де Түркістан облысы, Түлкібас ауданы, Жаскешу а.о., Рысқұл а., Ш.Уәлиханов көшесі №42 үй (Мәдениет үйі), мекенжайы бойынша өтеді, Zoom сілтемесі: <https://us04web.zoom.us/j/6165408596?pwd=a1o0a3ROUGROYm1xZDZtbXJnTkNRUT09>
Конференция идентификаторы: 616 540 8596, Кіру коды: 123456. Әсер ету аумағы: 42°51'77.42 "С, 70°15'33.90"В Қоғамдық тыңдауларды ұйымдастыруға жауапты жергілікті атқарушы орган – "Түркістан облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы" ММ. Тел: 8725-33-5-98-49. Ескертулер мен ұсыныстар қабылданатын жергілікті атқарушы органның электрондық пошта мекенжайы <https://www.gov.kz/memleket/entities/turkestan-tabigi-resurstar/Contacts?lang=ru>, сондай-ақ ресми сайт <https://ndbecology.gov.kz/>, электрондық пошта: a.erkebai@ontustik.gov.kz. Жоба бойынша құжаттама <https://ndbecology.gov.kz/>. Жоспарланған қызмет бастамашысының деректемелері мен байланыс деректері: "MetaStoneQuarry" ЖШС, БСН: 240940004519. Мекен-жайы: Түркістан облысы, Төлеби ауданы, Зертас ауылы, Қ. Сәтбаев көшесі 3, 9 үй. Құжаттаманы әзірлеушінің атауы және байланыс деректері: "Каз Гранд Эко Проект" ЖШС, тел: 8 (775) 3245005. Шымкент қаласы, Байтұрсынов көшесі 20 б. БСН 111040001588. Қосымша ақпаратты мына жерден алуға болады: 87753245005 sholpik-@mail.ru.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«PANORAMA INVEST» ЖШС Шымкент қаласы, 189-орам, 194/2 учаске мекенжайы бойынша «Сыртқы инженерлік желілерсіз, кіріктірілген және жапсарлас коммерциялық үй-жайлары, жерасты автожұлағы бар көпқабатты тұрғын үйлер салу» жұмыс жобасына әзірленген «Қоршаған ортаны қорғау» (ҚОҚ) бөліміне қатысты қоғамдық тыңдауларды жария талқылау нысанында өткізеді.
Жобалық құжаттама материалдары www.ndbecology.gov.kz порталында қол жетімді болады, ескертулер мен ұсыныстар **25.09.2026 ж.** бастап 5 жұмыс күні ішінде қабылданады, 7004000175@mail.ru, тел. +7 700/ 423-29-82.
Тапсырыс беруші: «PANORAMA INVEST» ЖШС мекенжайы: Шымкент қаласы, Қаратау ауданы, Нұрсәт ықшам ауданы, 172А үй, тел.: 8 778 628 54 28
Жобалаушы: ЖК«НЭК» Шымкент қаласы, М.Пошанов көшесі, № 32/8 үй, e-mail: 7004000175@mail.ru, тел. +7 700 423 29-82.
ЖАО - "Шымкент қаласының жайлы қалалық ортаны дамыту басқармасы" ММ, мекен-жайы: Шымкент қ., Тәуке хан даңғылы, 6, e-mail: g.ernekbaeva@shymkent.gov.kz, тел.: 8 (7252) 53-65-49.

ХАБАРЛАНДЫРУ

Шымкент қаласындағы «Шымкентпромстрой» АҚ бұрынғы ДСК аумағында орналасқан ТОО «Асыл-Тас-Альянс» гипс және құрғақ құрылыс кәсіпкерлерінің өндіріс зауыты үшін «Қоршаған ортаны қорғау» (ҚОҚ) бөліміне қатысты қоғамдық тыңдауларды жария талқылау нысанында өткізеді.
Жобалық құжаттама материалдары www.ndbecology.gov.kz порталында қол жетімді болады, ескертулер мен ұсыныстар **25.09.2026 ж.** бастап 5 жұмыс күні ішінде қабылданады, ecocentre2018@mail.ru, тел. +7 700/ 423-29-82.
Тапсырыс беруші: «АсылТас-Альянс» ЖШС, мекенжайы: Түркістан облысы, Қазығұрт ауданы, Қыдыр Мамбетұлы ауылы, К. Сатыбалдиев көшесі, 137 үй, тел.: +7 701 565 6696.
Жобалаушы: «KazEcoHolding» ғылыми зерттеулер және экологиялық сараптама орталығы» ЖШС, мекен-жайы: Шымкент қаласы, Абай ауданы, Мәңгіелдин көшесі, 37-үй, 38-пәтер., e-mail: ecocentre2018@mail.ru, тел.: +7 700/ 423-29-82.
ЖАО - "Шымкент қаласының жайлы қалалық ортаны дамыту басқармасы" ММ, мекен-жайы: Шымкент қ., Тәуке хан даңғылы, 6, e-mail: g.ernekbaeva@shymkent.gov.kz, тел.: 8 (7252) 53-65-49.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«ALSERA KZ» ЖШС «Шымкент қаласы, Абай ауданы, Қайнарбұлақ тұрғын алабы, 25/3-учаске мекен-жайында жылыжай кешенін салу» (1-кезең) жобасы бойынша II санаттағы объектіге әсер етуге рұқсат алу үшін материалдар бойынша қоғамдық тыңдау өткізеді. Қоғамдық тыңдау 2026 жылғы 22 қазанда сағат 10:00-де мына мекенжайда өтеді: Шымкент қаласы, Абай ауданы, Қайнарбұлақ тұрғын алабы, Бозарық индустриалды аймағы, офис «Alsera KZ» ЖШС. Әсер ету аймағының географиялық координаттары – ендік: 42°28'17.64"С 69°29'40.54"В. 42°28'4.99"С 69°30'8.48"В. 42°28'23.54"С 69°30'38.16"В. 42°28'31.11"С 69°30'35.68"В. Онлайн қосылымға сілтеме: <https://us05web.zoom.us/j/3778404602?pwd=17f1vLfteld1ORTZj4xdlgysznCl1&omn=87185368150>
Конференция идентификаторы: 377 840 4602 Кіру коды: s2UUsi
Белгіленіп отырған қызметтің бастамашысы: «ALSERA KZ» ЖШС. Шымкент қаласы, Әл-Фараби ауданы, Қонаев даңғылы 17/5. БСН 231240027830 Тел: 8 777 502 5880.
Әзірлеуші: ЖК «Баймаханова Г.М.» Тел: 8-707-947-69-47. E-mail: bgm-8686@mail.ru
Жергілікті атқарушы орган: «Шымкент қаласының жайлы қалалық ортасын дамыту басқармасы» ММ. жауапты тұлға: Гүлнәр Ермекбаева; электрондық пошта: g.ernekbaeva@shymkent.gov.kz; тел.: +7 (7252) 53-02-75.
Пікірлер мен ұсыныстар ҰДБ ҚОЖК және ТР веб-сайты (<https://ndbecology.gov.kz/>) арқылы, сондай-ақ g.ernekbaeva@shymkent.gov.kz электрондық поштасы арқылы қабылданады. Жобалық құжаттама ҰДБ ҚОЖК және ТР ақпараттық жүйесінің веб-сайтында (<https://ndbecology.gov.kz/>) және жергілікті атқарушы органның веб-сайтында қолжетімді <https://www.gov.kz/memleket/entities/shymkent-tabigi-resurstar/press/article/details/18393?lang=ru>.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «Tas-Orda Group» проводит общественные слушания посредством публичных обсуждений по раздел «Охрана окружающей среды» по проекту «ПЛАН ЛИКВИДАЦИИ последствий недропользования на месторождении ПГС «Каракалпак-2», расположенный в Сарыагашском районе Туркестанской области». Документация по проекту размещена на сайте <https://ndbecology.gov.kz/>, на данном сайте также принимаются замечания и предложения по проекту. Документация будет доступна с **5 октября 2026 года в течение десять рабочих дней**.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

КГУ «Управление строительства г.Шымкент» проводит общественные слушания посредством публичных обсуждений по раздел «Охрана окружающей среды» по проекту «Капитальный ремонт здания КГУ «ОСП №62 имени Н.Торекулова» расположенного по адресу: микрорайон Туркестан, здание №462, район Туран г. Шымкент». Документация по проекту размещена на сайте <https://ndbecology.gov.kz/>, на данном сайте также принимаются замечания и предложения по проекту. Документация будет доступна с 25 сентября 2026 года в течение пяти рабочих дней.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «MetaStoneQuarry» проводит общественные слушания по материалам для получения Разрешения на воздействие для объекта II категории по проекту «ПЛАН ГОРНЫХ РАБОТ для разработки месторождения известняка Бектау в Тюлькубасском районе Туркестанской области». Слушания состоятся 23 октября 2026 г. в 15:00 по адресу Туркестанская область, Тюлькубасский район, Жаскешульский с.о., с.Рысқұл, улица Ш.Уалиханова, дом №42 (Дом культуры), ссылка Zoom: <https://us04web.zoom.us/j/6165408596?pwd=a1o0a3ROUGROYm1xZDZtbXJnTkNRUT09>
Идентификатор конференции: 616 540 8596, Код доступа: 123456 Территория воздействия: 42°51'77.42 "С , 70 °15'33.90"В Местный исполнительный орган ответственный за организацию общественных слушаний – ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Туркестанской области» Тел: 8 725-33-5-98-49. Адрес электронной почты местного исполнительного органа, где принимаются замечания и предложения <https://www.gov.kz/memleket/entities/turkestan-tabigi-resurstar/Contacts?lang=ru>, так же официальный сайт <https://ndbecology.gov.kz/>, электронная почта: a.erkebai@ontustik.gov.kz. Документация по проекту размещена на <https://ndbecology.gov.kz/>. Реквизиты и контактные данные инициатора намечаемой деятельности: ТОО «MetaStoneQuarry», БИН: 240940004519, Адрес: Туркестанская область, Төлесбийский район, село Зертас, улица К.Сатбаев 3, дом 9. Наименование и контактные данные разработчика документации: ТОО «Каз Гранд Эко Проект», тел 8 (775) 3245005 город Шымкент ул. Байтұрсынова 20 б. БИН 111040001588. Дополнительную информацию можно получить по: 87753245005, sholpik-@mail.ru.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «PANORAMA INVEST» проводит общественные слушания в форме публичных обсуждений по разделу «Охрана окружающей среды» (ООС), разработанному в составе рабочего проекта «Строительство многоэтажных жилых домов со встроенными и пристроенными коммерческими помещениями, подземным паркингом по адресу: г. Шымкент, квартал 189, участок 194/2» (без наружных инженерных сетей).
Проектная документация доступна на портале www.ndbecology.gov.kz, замечания и предложения принимаются с **25.09.2026 г.** в течение 5-ти рабочих дней, 7004000175@mail.ru, тел.: +7 700/ 423-29-82.
Заказчик: ТОО «PANORAMA INVEST» адрес: г. Шымкент, Каратауский район, микрорайон Нурсат, дом 172А. Тел.: 8 778 628 54 28.
Разработчик: ИП «НЭК», адрес: г.г.Шымкент, Переулок М. Пошанов, дом № 32/8, e-mail: 7004000175@mail.ru, тел.+7 700 423 2982
МИО - ГУ «Управление развития комфортной городской среды города Шымкент», адрес: г. Шымкент, Проспект Тауке хана, 6, e-mail: g.ernekbaeva@shymkent.gov.kz, тел.: 8 (7252) 53-65-49.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «Асыл-Тас-Альянс» проводит общественные слушания в форме публичных обсуждений по разделу «Охрана окружающей среды» (ООС) для завода по производству гипса и сухих строительных смесей, расположенного на территории бывшего ДСК АО «Шымкентпромстрой» в г. Шымкент.
Проектная документация доступна на портале www.ndbecology.gov.kz, замечания и предложения принимаются с **25.09.2026 г.** в течение 5-ти рабочих дней, ecocentre2018@mail.ru, тел.: +7 700/ 423-29-82.
Заказчик: ТОО «АсылТас-Альянс» Адрес: Туркестанская область, Казыгуртский район, село Кыдыр Мамбетұлы, улица К. Сатыбалдиева, дом 137.Тел.:+7 701 565 6696.
Разработчик: ТОО «Центр научных исследований и экологической экспертизы “KazEcoHolding”», адрес: г. Шымкент, район Абайский, ул. Мангельдина, дом 37, квартира 38, e-mail: ecocentre2018@mail.ru, тел.: +7 700/ 423-29-82.
МИО - ГУ «Управление развития комфортной городской среды города Шымкент», адрес: г. Шымкент, Проспект Тауке хана, 6, e-mail: g.ernekbaeva@shymkent.gov.kz, тел.: 8 (7252) 53-65-49.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «ALSERA KZ» проводит общественные слушания по материалам для разрешения на воздействия для объекта II категории по проекту «Строительство тепличного комплекса в ж.м. Кайнарбулак уч. 25/3, Абайском р-не, г. Шымкент» (1-ая очередь) Слушание состоится 22 октября 2026 года, в 10:00 часов, по адресу: г. Шымкент, Абайский район, жилой массив Кайнарбулак, Индустриальная зона Бозарык, офис ТОО Alsera KZ Географические координаты территории воздействия - широта: 42°28'17.64"С 69°29'40.54"В. 42°28'4.99"С 69°30'8.48"В. 42°28'23.54"С 69°30'38.16"В. 42°28'31.11"С 69°30'35.68"В.
Ссылка Zoom:<https://us05web.zoom.us/j/3778404602?pwd=17f1vLfteld1ORTZj4xdlgysznCl1&omn=87185368150>
идентификатор конференции: 377 840 4602 код подключения: s2UUsi
Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «ALSERA KZ». г.Шымкент, Аль-Фарабиский район, проспект Кунаева 17/5. БИН 231240027830 Тел: 8 777 502 5880.
Разработчик: ИП «Баймаханова Г.М.» E-mail: bgm-8686@mail.ru Тел: 8 707 947 69 47.
Местный исполнительный орган ГУ «Управление развития комфортной городской среды г.Шымкент» ответственное лицо Гулнара Ермекбаева E-mail: g.ernekbaeva@shymkent.gov.kz Тел: +7 (7252) 53-02-75
Замечания и предложения принимаются на сайте НБД СОС и ПР <https://ndbecology.gov.kz/> и g.ernekbaeva@shymkent.gov.kz Документация по проекту размещена на сайте информационная система НБД СОС и ПР <https://ndbecology.gov.kz/> и интернет-ресурсе местного исполнительного органа <https://www.gov.kz/memleket/entities/shymkent-tabigi-resurstar/press/article/details/18393?lang=ru>.

Редакция мекен-жайы: Шымкент қаласы, Ақпан батыр көшесі, 7. E-mail: kyzmet_kz@mail.ru

ӨЗГЕНІ СЫНАҒАНША, ӨЗІНДІ ТҮЗЕТІ

Қызмет

Меншік иесі:
“Қызмет Газеті” ЖШС

Директор:
Бейсенкүл НАРЫМБЕТОВА

Бас редактор:
Мақпал ҚҰРБАНҚЫЗЫ

Тілші:
Сейдалы ДҮЙСЕБАЙҰЛЫ
Әлия ӘУЕСБЕКОВА

Тарату бөлімі:
Дина ХАЙМЕТОВА
+7771 66 88 765,
+7775 650 27 75

Газет 2009 жылдың 29 мамырында ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінде тіркеліп, мерзімді баспасөз басылымдарын есепке алу туралы №10166-Г куәлігі берілген.

Редакция авторлар мақаласына, жарнама мазмұнына жауап бермейді. Авторлар қолжазбасы өңделмейді және кері қайтарылмайды. «Қызмет» газетінде жарияланған материалдар мен суреттерді көшіріп немесе өңдеп басу үшін редакцияның жазбаша рұқсаты алынып, газетке сілтеме жасалуы міндетті. Газетте жарияланған жарнама мәтіні мен сапасына редакция жауап бермейді. Газеттің кейбір материалдары мен суреттері интернет желісінен алынған.

Газет жұма күндері шығады

Газет «М-press» ЖШС Баспа үйінде басылды. Шымкент қаласы, А.Байтұрсынов к-сі, 18-үй

Таралымы 3100 дана. Тапсырыс